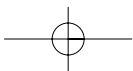
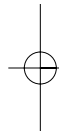
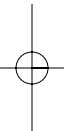

Nógrádi Gábor

GALAMBNAGYMAMA

Nógrádi Gábor

GALAMB- NAGYMAMA

Barátsággal

Móra Könyvkiadó

CAKÓ FERENC rajzaival
Sorozatterv: LONOVICS ZOLTÁN

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánosságához közvetítését – szigorúan tilos!

**A kiadó könyveit kedvezménnyel
megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu**

MB | **MAGYAR
BRANDS
2012**

© Nógrádi Gábor, 1996, 2013
© Móra Könyvkiadó, 2013

GALAMBNAGYMAMA

Három koppanás az ablakon.

Anyu éppen Orsi macijának a gombszemét varrta vissza, amit a tegnap esti párnacsatában Bence leszakított. Én újságot olvastam a fotelban, Gergő meg Bence pedig gombfociztak a kihúzható ebéd-lőasztalon.

Kopogtattak az ablakon.

– A nagymama! – kiáltott Orsi, és az ablakhoz rohant. Anyu kezéből kiesett a tű, én ijedtemben összegyűrtem az újságot, Gergő és Bence pedig szoborrá dermedtek az asztal mögött. Mert valóban, amíg élt, a nagymama éppen így kopogtatott földszintes házunk ablakán, valahányszor meglátogattott bennünket. Kopp, kopp, kopp. Aztán elbújt az ablak mellett, hogy meglepetést szerezzen a legkisebb unokájának.

Csakhogy a nagymama már egy hónapja nem volt közöttünk. Csúnya, alattomos betegség rabolta el.

De azt, hogy nincs többé, nem bírtuk megmondani Orsinak.

– Olyan kicsi még – szólt anyu –, alig négyéves!
– És érzékeny! – Így Gergő. – Nagyon megviselné.

– Majd egyszer – mondta Bence.

– Majd máskor – mondtam én.

És hallgattunk.

Ugye, így már érthető, hogy a három koppanás és Orsi kiáltása megijesztett bennünket?

De a megdöbbenés első pillanatai után az ablakhoz léptünk mi is.

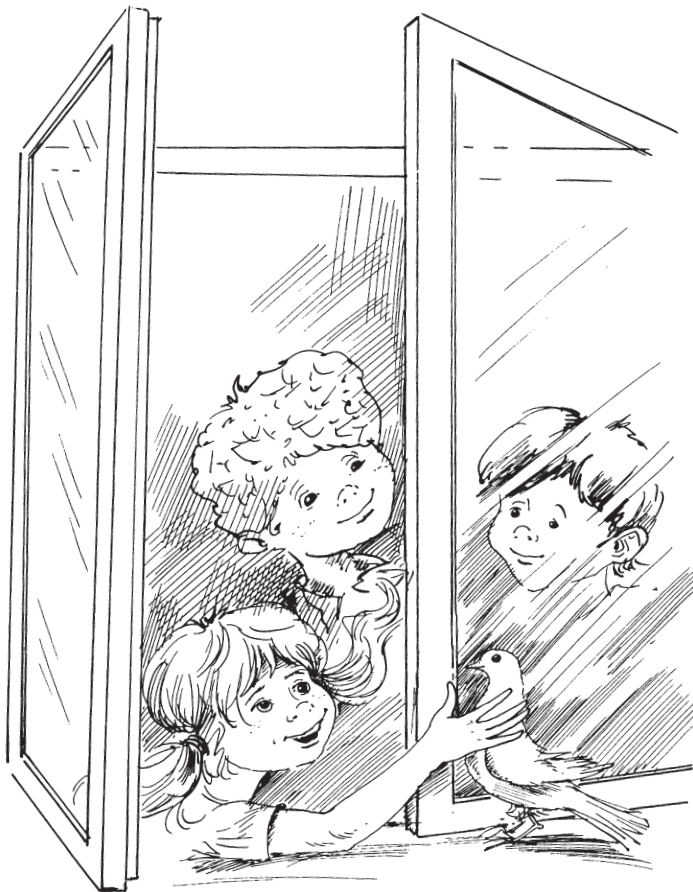
Kint a párkányon egy fehér tollazatú galamb álldogált. Fejét kissé félrefordítva, kíváncsian pislogott befelé, mint aki keres valakit. Aztán lépett kettőt-hármat begyesen, elfordult, és a másik szemével figyelte az ablaküveget.

A mi ablakpárkányunkra nem szoktak galambok szállni. Talán túl alacsonyan van, azért.

Orsi elkerekedett szemmel bámult a madárra, Gergő idegességében Bence fülét birizgálta, anyu pedig kiszaladt a szobából.

Tudtuk, hogy sírdogálni megy, gyakran szokott, mióta a nagymama nem volt köztünk.

– Ez egy galamb – mondta Bence Orsinak, aki erre elmosolyodott, és az üveghez nyomta az orrát. Láttuk, hogy valami titkosat gondol. A galamb felrebent, szárnyával megütötte az üveget, és leereszkedett az ablak előtt a földre.

– Biztosan éhes – engedte el Bence fülét Gergő, és kiszaladt a konyhába kenyérmorzsáért. Amikor visszajött, óvatosan kinyitottuk az ablakot, és le-szórtuk a morzsát. A galamb először arrébb rebbent ijedten egy kicsit, aztán visszatipegett, és föl-fölpil-lantva falatozni kezdett.

Ettől kezdve mindennap eljött hozzánk a fehér galamb.

Orsi már várta.

A koccanások után mindig felugrott, és azt kiáltotta:

– A nagymama!

Aztán megetettük a galambot.

Nekünk, felnőtteknek meg a két fiúnak nagyon szomorúan teltek az estéink ezután. Csak Orsi volt vidám.

Az egyik napon végül anyu így szólt hozzánk:

– Meg kell mondani Orsinak az igazat.

– Lehet, hogy a legcsúnyább igazság is jobb, mint a legszebb hazugság, ha az ember meg akarja becsülni a másikat – mondta Gergő, az okosabb.

– Lehet, hogy a legcsúnyább hazugság is jobb, mint a legszebb igazság, ha a fájdalomtól meg akarjuk védeni a másikat – mondta Bence, a még okosabb.

– Mind a kettőtöknek igaza van – mondtam én –, de anyátoknak van a legigazabb igaza: meg kell mondani Orsinak.

És másnap délután magunk elé állítottuk a kislányt.

– Orsikám – kezdte anya –, eddig nem akartuk... nem mertük megmondani neked, hogy a nagymama...

– Tudom! – vágott közbe Orsi. – Már régen tudom!

Egymásra bámultunk. Ki mondta meg?

– Tudom, a nagymama nagyon beteg volt – folytatta Orsi. – És már annyira beteg volt, hogy nem tudott meggyógyulni. És akkor az ablakra szállt egy galamb, és azt mondta: nekem nincsenek unokáim, neked pedig vannak unokáid. Cseréljünk helyet. Én leszek a beteg nagymama, mert én nem fogok hiányozni senkinek, te pedig legyél fehér galamb, hogy meglátogathasd az unokáidat. A nagymama megértette, amit a galamb mondott, mert aki már nagyon de nagyon beteg, az ért az állatok nyelvén. És helyet cseréltek. Így történt.

Bambán bámultunk Orsira.

Szóval ezt gondolta ki ő a fehér galambról.

Hallgattunk.

Három koppanás hallatszott az ablak felől.

A galambnagymama megérkezett.

HÁZIAPA KERESTETIK

Amikor a vékony, szemüveges, vörösseszőke kisfiú belépett az állatkereskedés félhomályos üzlethelyiségébe, az üvegajtó halkán nyöszörgött, mint a fáradt öregemberek, ha egyedül vannak és meglepi őket a tompa fájdalom.

Öreg is volt, fáradt is volt az ajtó, hiszen tízszer tízezer vagy még ennél is több gyerek és felnőtt lépett be már a halkán duruzsoló boltocskába a hosszú évek során, mióta Animó Benjámín befészkelte ide magát madaraival, halaival, teknőseivel és egyéb apró élőlényeivel. Sok ezer halacska úszott már ki az ajtón azóta a befőttesüvegekben és az akváriumokban, sok ezer madár repült ki kalitkástul, miközben Benjámín úr haját az esztendők fehérre mosták. És nemcsak az esztendők, de a bánat is. Az Antal nevű bánat.

Volt ugyanis Benjámín úrnak egy fia, a vékony, szelíd szemű és magányos Antal, aki folyton-folyvást a boltocskában szorgalmatoskodott, ahelyett hogy az életben forgolódott volna, lányokkal mulatozott volna, családot alapított volna.

– Ejnye, édes gyermekem! – sóhajtott fel időnként Animó Benjámín. – Örülök én annak, ha velem vagy, örülök, ha az állatainkat gondozod, de bizony nekem a vigalom az lenne igazán, ha nemcsak a halainkat szaporítanád, de egy-két-három unoka is csintalankodna már körülöttünk.

A szelíd szemű Antal nem szólt erre semmit. Sőt! Még jobban elbújt a ketrecek és az akváriumok között, mintha maga is egy kis madár vagy halacska volna, amelyik védelemre szorul.

A boltocska egyik zugában tett-vett akkor is, amikor a szemüveges, vörösesszőke kisfiú mögött halkán benyöszörgött az öreg ajtó.

A fehér hajú Animó Benjámín úr azonban rögtön felállt a pult mögötti székéről, mert a vevőt állva és kedvesen illik fogadni, akár felnőtt, akár gyerekek, ő ezt még így tanulta.

– Mivel szolgálhatok? – hajolt meg a kisfiú felé, és tenyerével a pult üvegére támaszkodott, amely alatt szárított haleledel és madárcsemege hevert átlátszó csomagolásban.

– Egy állatot... egy kis háziállatot szeretnék venni – mondta halkán a kisfiú, és megállt a kivilágított akváriumok között.

– Értem, háziállatot – bólintott Benjámín úr, és körbemutatott az üzlethelyiségben. – Itt inkább díszállatok vannak, de ha azok is megfelelnek...

– Nem is tudom – mondta a kisleány bizonytalanul. – Talán igen.

– Biztosan van valami elképzelésed – próbált segíteni Benjámint a kis vörössesszöke, és kilépett a pultja mögül. – Próbáld meg elmondani, milyen állatra gondolsz. Akkor talán együtt, ketten megtaláljuk a megfelelőt.

A kisleány hallgatott. Nagy titkok tudói állnak így a vallatók előtt.

– Talán ha elmondanád, hogy hol laksz – szólt meg ismét az öreg és sokat tapasztalt állatkereskedő. – Kertes házban? Lakótelepen? Sok testvérel? Testvér nélkül? Mert ugye, nem mindegy...

– Anyukámmal ketten lakunk egy magas házban – suttogta a leány. – Apa nincsen velünk, és levelet se ír, ha fontos ez...

– Bizony, bizony – bólogatott Benjámint a kisleány, és a szemé sarkából lopva Antalra, szelíd szemű és magányos fiúra nézett, aki abbahagyta a piszmozgást, és a sarok homályából csendben hallgatta a kisleányt.

– Olyan kis állat kellene, amelyik beszél néha – kezdte a kisleány vevő dadogva. – Ó, nem sokat! Egy-egy szó is elég. Aztán olyan, amelyik reggelinél az asztalhoz telepszik, és eszeget velem. Aztán olyan, amelyiket levihetem az utcára, hogy lássák, az enyém. Aztán olyan – melegedett bele a kisleány a vörössesszöke –, amelyik nem gubbaszt a kuckójában mogorván.

Aztán olyan, amelyik figyel, ha tanulok. Aztán olyan, amelyikkel játszani is lehet... – Mondta a fiú, mondta, az arca áttüzesedett, a szeme fellobozott. – Olyan legyen, hogy elvihessem magammal nyaralni. Aztán olyan, amelyik nem csap nagy zajt, ha alszom, és nem rikácsol. Aztán olyan, amelyik vidáman üdvözl, a barátaimat, ha meglátogatnak. Aztán olyan, amelyik nem löki a földre a vázát, nem csapja falhoz a poharat, és nem is esik hirtelen nekem a... csőrével vagy a mancsával dühében. Aztán olyan, amilyent anya is megszerethet. Aztán olyan, amelyik nem megy el örökre... – fejezte be halkán kívánságait a kis szemüveges fiú, és úgy nézte Benjámint úr cipőjét, mintha azt várta volna, hogy a feketére suvikszolt félcipő efféle csodálatos háziállattá változik.

Az állatkereskedő hallgatott, a sarokból elősöforduló Antal nevű bánat hallgatott, és a sok kanári, papagáj, hörcsög meg tengerimalac is hallgatott. A halakról nem is beszélve.

– Ezer forintom van rá – mondta hirtelen a fiú, kinyújtott tenyerén felemelve a gyűrött papírpénzt.

Benjámint úr a fiára nézett, aztán a pénzre meg a gyerek szemüvegtükrébe, és meglátta a megoldást.

– Különös kívánságok ezek, kis barátom. Ebbe a boltba még soha senki sem jött be efféle különös

kívánságokkal. De lásd, én még ezt is teljesíteni tudom. Igaz, csak most az egyszer. És mivel úgysem tudnád megfizetni, kis barátodat ingyen adom neked.

Ezzel a fia mancsát a kislány kezébe kulcsolta, és lassan, görnyedten visszatipegett a pult mögé.

– Antalnak hívják – mondta halkán a kis vörösseszőkének, és miután egy nagy zöld zsebkendőbe belefújta az orrát, még hozzátette búcsúzóul: – Óvatosan gondozd, óvd meg a betegségektől, vigyázz rá. Azt hiszem, hűséges jószág. Ha okosan szeretitek egymást, sohasem fog elrepülni.

A TALÁLT PÉNZ

Benjámint, akinek a beceneve Ben, nagyon szerette a nagyit meg a nagyit, vagyis a nagymama meg a nagyapa. Egy szem unokájukat mindig valami finomsággal várták a nagyszülei. Néha egy tál banán vagy éppen narancs volt az asztalon, de abból is a legédesebb ám, a mag nélküli! Néha meg almás süti, mert az volt Ben kedvence, mióta az eszét tudta, azaz hat-hét éve.

Persze az, hogy almás sütiből mennyit tudott volna megenni összesen a nagyit szeme fénye, sosem derülhetett ki. Annyi rétest a nagymama ugyanis a nagyit tepsiben sem tudott sütni, amennyi ne tűnt volna el Benjámint feneketlen bendőjében egyetlen látogatása alatt.

Hanem egyszer csak Benjámint azt vette észre, amikor meglátogatta az imádott nagyit meg a nagyit, vagyis a nagymamát meg a nagyapát, hogy már nem sárgállik narancs az asztalon, legfeljebb egy-egy nápolyi, cukorka. És bizony az almás rétes bódító illata is egyre ritkábban fogadta Haspók Benjámint.

Ben először arra gyanakodott, hogy a nagy tréfamester játszik vele, akit nagyapának hívnak. Csínált már ilyen! Eldugta a meglepetést, és úgy tett, mintha nem is várták volna szívrepesve az egy szem unokát. Mintha nem készültek volna arra egy álló napon át, hogy megérkezzen hozzájuk a legokosabb, a legszebb, a legudvariasabb és egyébként is mindenben a legesleg kisgyerek. A tréfamester olyankor belebújt az újságjába, mintha *mittudomén* milyen érdekességeket olvashatott volna. A nagymama meg csak a nagyapát nézte összeszorított szájjal, hogy el ne nevesse magát. Ben persze már tudta, hogy hol keresse a meglepetést. Csak be kellett kukkantania a sütőbe vagy a hűtőszekrénybe titokban, és már hozta is vigyorogva a sütit vagy a narancsot.

Újabban azonban hiába nyitogatta ki a rejtekhelyek ajtaját, amikor a nagy meg a nagy nem nézett oda. Nem volt meglepetés, nem volt sehol semmi.

Benjámín nem értette, mi történt, de nem szólt. Annyi esze már volt, hogy tudja: ajándékot, meglepetést még a nagyszüleitől sem követelhet az ember.

– Nagyon finom libazsírom van – mondta a nagymama, amikor látta, hogy Benjámín ide-oda pislog, miután megette az egy szem nápolyit. –

Kenjek egy szelet kenyeret az én kis unokámnak?
Vágok rá finom hagymát, vöröset.

– Nem kérek – mondta Ben. – Köszönöm.
Nem vagyok éhes. – És nem értette, miért ilyesmi-
vel kínálja őt a nagyi, amikor tudhatja, hogy náluk
otthon már senki sem eszik zsíros kenyeret. Nem
egészséges.

Amikor már negyedjére-ötödjére is csak egy-egy
cukorka vagy zsíros kenyér fogadta Benit, nagyon
elszomorodott. Arra gondolt, hogy a nagyi meg a
nagyi talán már nem is szereti őt annyira. Talán
már nem is tartják legeslegnek.

De nem mondott semmit. Csak ült és válaszol-
gatott a kérdésekre. Mert a nagyiékat minden ér-
dekelte. Az is, hogy mi történt az iskolában, meg az
is, hogy most éppen melyik kislány tetszik neki. De
még az is, hogy mire költi a zsebpénzét, amit hét-
főnként a szüleitől kap. Mikor Ben mindenre vála-
szolt, felállt, elbúcsúzott a nagyszüleitől, és elment.

Sírni lett volna kedve. De nem akarta, hogy a
bánatát észrevegyék.

A mamája előtt persze nem titkolhatta sokáig,
hogy milyen szomorú a nagyiék miatt. A mamája
csak rápillantott fél szemmel, mint tyúkanyó a csi-
béjére, és már látta, hogy felhős a csemetéje lelke.
Nem kellett sokáig faggatóznia sem, hogy kiderül-
jön a felhősödés oka.

– A nagy meg a nagy már nem szeretnek engem annyira – mondta Ben, és elmesélte, hogy narancs meg almás süti helyett mivel kínálja őt a nagymama.

A mamának erre még a könnye is kibuggyant. Mert ő tudta, hogy miért nincs narancs vagy süti az asztalon.

– Jaj, kicsim! – sóhajtott, de akkorát, mint egy kisebb tájfun. – A nagyieknak kevés a nyugdíjuk. A nagyiek nehezen élnek. A nagyieknak nagyon kell takarékoskodniuk, hogy a villanyt meg a fűtést ki tudják fizetni – mondta Benjáminnak, mert elég okosnak tartotta a kisfiát, hogy ezt megértse. – Mi szerettünk volna segíteni, de nem engedik. Óriási patáliát csapnak mindig, ha pénzt akarunk adni, vagy veszünk valamit nekik. Azt mondják, inkább festessük ki a lakásunkat, mert már igazán ráfér. És ez igaz.

Így beszélt Benjámin mamája, miközben homlokát a fia homlokához nyomta, mert szomorkodott.

Nagy úr a pénz, ha nincs.

Mit lehet tenni?

Zsíros kenyeret kell enni.

Néhány nap múlva, amikor Ben megint a nagyszüleinél volt, a nagy meg a nagy majdnem összevesztek.

Úgy kezdődött, hogy miközben a nagymama egy almát hámozott éppen Benjáminnak, a nagypapa egy papírdarabot vett észre az asztal alatt.

– Mi az? – morogta. – Mi esett le már megint? – Nagy szuszogva lehajolt, és – mit tesz isten! – egy ötszázforintost emelt fel a szőnyegről. – Hej, de gazdagok vagyunk! – mordult a mamanyi felé. – Már csak úgy hajigáljuk az ötszázforintosokat! Mi az nekünk, ugye?

– Hogyhogy hajigáljuk? – bámult a pénzre a nagyi. – Csak nem képzeled, hogy én...?

– Nem képzelek én semmit, hanem látom a két szememmel.

A mamanyagi erre gyorsan kikapta a fadobozt a fiókból, amiben a pénzt tartják, és megszámolta a számolnivalót.

– Itt volt kétezer, vettem kenyeret, tejet, sót, szappant, maradt ezerkétszázhusz. Ennek semmi híja nincs. Megvan egy fillérig. Azt a pénzt csak te vesztetted el.

– Én ám! – nevette el magát a papa. – Mikor kétszáz forintnál akkor sincs több a zsebemben, ha kártyázni megyek a térre!

– Ez igaz – dörmögött a mama, és felvont szemöldökkel Benjámira nézett. Mintha tőle kérdezné...

– Az is lehet, hogy már régen itt van – mondta Benjámín. – Leesett, elveszett egy hete, két hete...

– Mert én nem takarítok, ugye? – sértődött meg a mamanyagi. – Mert én nem vettem volna észre, ugye?

– Mindegy az már! – legyintett a papanagyi, és úgy csinált, mint aki megpökdösi a pénzt. – Apád, anyád ide jöjjön! – Mert így szokás. – Elveszett, meglett. – Aztán odaadta a feleségének. – Tedd a fadobozba, hátha megfial.

Örültek mindannyian. Pénzt találni szerencsét jelent. No meg ami szintén fontos: pénzt is jelent!

Nem is bírta otthon magában tartani Benjámint egy másodpercig sem az örömhírt. Rögtön elmondta a mamájának meg a papájának, mi történt a nagyiéknál.

– Ötszáz forint, csak úgy leesve? – kérdezte a mama hitetlenül.

– Csak úgy hevert az asztal alatt? – kérdezte a papája furcsállkodva. És mind a ketten Benire bámultak, mintha ő tudná, hol a titok nyitja.

– Most mi van? – kérdezte Benjámint, és elviyorodott, ahogy zavarában szokott mindig. – Nem hiszitek? Hívjátok fel a nagyt!

– Dehogynem hisszük! – mondta a mama, és magához ölelte a csemetéjét. – Csak arra vagyok kíváncsi, hogy mire költötted a zsebpénzedet, amit hétfőn kaptál.

– Mire, mire? Fagyira, sütire.

Néhány nap múlva Benjámint ismét meglátogatta a nagyt meg a nagyt.

Amikor belépett a lakásukba, a papanagyt a fo-
telben szundított, a mamagyt meg pulóvert kö-
tötött az asztal mellett.

– Gyere, gyere! – hívogatta a kisunokáját. –
Már vártalak.

De Beni alig tett néhány lépést, megtorpant, és a szeme kerekre nyílt.

Az asztalon ínycsiklandozóan illatozott egy tál almás rétes.

Belekerülhetett az ötszáz forintba is, ha nem többbe.

A TITKOS BESZÉLGETÉS

Cecília mindaddig nem hitte el, hogy valaki ott kuksol abban a nagy, kerek hasacskában, amit az anyu a szép lapos hasa helyett hordott, amíg meg nem mozdult az a valaki.

– A kistestvérkéd! – mondta neki az anyukája kissé selypítve, mert a felnőttek azt hiszik, hogy a gyerek csekély értelmű medvebocs, és selypegve, bájologva kell vele beszélni. A gyerekek persze általában nem szólnak a szülőknek, hogy tessék normálisan beszélni velem, gyerek vagyok, nem gügye, mert tudják, hogy a felnőttek megsértődnének, és gyerekesen felhúznák az orrukat.

– Tedd csak ide a fülikédet! – helyeskedett tovább Cecília mamája a hasára mutatva, és a kislány odatette a fülét. Bentről, mint egy hatalmas, titokzatos barlangból, amelyben a kijáratot nem lelő szibériai medve tombol dühében, időnként tompa dobbanások hallatszottak.

– Mit csinál? – kérdezte Cecília.

– Nem tudom – mondta az anyukája.

– Fiú vagy lány? – kérdezte Cecília.

- Nem tudom – mondta az anyukája.
- Hogy hívják? – kérdezte Cecília.
- Nem tudom – mondta az anyukája.

De akkor Cecília már furcsán kezdte nézdegélni a mamáját. Benne van valaki, és nem tudja, hogy ki az? Vagy csak nem akarja megmondani? Ez is afféle titok, amit a felnőttek a gyerekek bosszantására kitalálnak? No de sebjaj! Majd megtudja ő, hogy kiféle-miféle az, aki odabentről dörömböl. Hogyan? Egyszerű. Odahajol a hasacskához, és halkán megkérdezi.

A szomszédban lakó Ildikóval is a kerítésen keresztül szokott beszélgetni, ha mindkét családban áll a bál, és egyiküket sem engedik át a másikhoz.

– Min veszekednek? – kérdezi ilyenkor Cecília Ildikótól a deszkákon át.

- Ugyanazon – mondja Ildikó. – És nálatok?
- Nálunk is a pénzen – mondja Cecília.

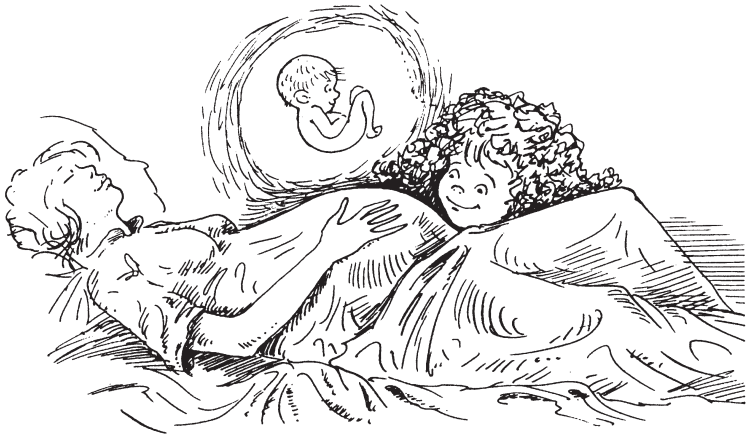
Így fog sugdolózni majd azzal a valakivel is.

Az egyik délután az édesanyja ledőlt pihenni. Mostanában hamarabb elfáradt.

„Biztosan a kenguru is hamarabb elfárad, ha sokat szaladgál erszényében a kis kenguruval” – gondolta Cecília, és odasettenkedett az ágyhoz.

Az édesanyja egyenletesen szuszogott.

Odabent az a valaki egyenletesen dobogott. Cecília a pocak fölé helyezte óvatosan a fülét, és jól

hallotta: dib-dob, dib-dob, dib-dob! Bang! Ez az utóbbi hang egy rúgás volt.

– Talán megérezte, hogy itt vagyok, és ő is mondani akar valamit – suttogta Cecília magában. Nem tudta, hogyan kezdjen hozzá a beszélgetéshez. Hangosan mégse mondhatta a pocaknak, hogy: „Szervusz! Én Cili vagyok. Te ki vagy?” A kerítésnél Ildikóval beszélgetni egészen más. Ott nincs egy alvó édesanya, aki felriad a legkisebb zajra is. – Tudom már! – jutott Cecília eszébe a csodálatos ötlet. – Úgy fogok vele beszélgetni, ahogy a babáimmal szoktam este, ha apa lekapcsolja a villanyt. Gondolatban! – És hozzá is kezdett.

„Szervusz! Cili vagyok. Te ki vagy?” – gondolta erősen, de olyan erősen, hogy még a homloka is összeráncolódott az erőfeszítéstől. Először nem hal-

lott semmit. Csend volt, mint az éjszaka közepén, ha az ágyában felriad. Aztán valami tompa zúgás, zuhogás hallatszott belül a fejében, mint amikor nyaranta lebújik a víz alá a tóban, a folyóban vagy az uszodában, és a fülébe csilingelnek a víz titkos zajai.

„Cili vagyok – ismételte gondolatban halkán –, a testvéred. És te...? Te ki vagy?” A kislány becsukta a szemét, hogy ne figyelhessen semmi másra, csak befelé, befelé, ahonnan ez a tengermélyi hang felszivárgott. És akkor a zúgásból, zubogásból tompán, messziről felhangzott a válasz. Csilingelő kisfiúhang volt. Hasonlított Cecília unokaöccsének a hangjára, aki a messzi Melbourne-ben élt, és akivel a kislány telefonon beszélgetett egyszer.

„Szervusz, Cecília – csendült át a hang a zubogó víz moraján. – Ádám vagyok. A testvéred. Mi van odakint?”

A kislány majdnem felkiáltott örömeiben. Ez igaz? Kinyitotta a szemét. Látta a mamáját, aki halkán szusszantva aludt. Nem álmodott hát! A kisöccsével beszélget! Gyorsan lecsukta a szempilláit újra.

„Itt kint lakás van – mondta gondolatban. – Anya alszik...”

„Azt én is tudom, hogy alszik – szólt közbe a csingilingi hang –, de mi az a lakás?”

„A lakás? Szoba, konyha... ahol lakunk.”

„Egy nagy pocak?”

„Pocak? Dehogy! Falak meg ajtók, ablakok. Van egy szobám. Az lesz a tiéd is.”

„És mit csinálunk ott?”

„Játszunk! De ne vedd majd el a babáimat! Te is fogsz kapni játékokat. És most te mesélj! Oda-bent mi van? És mit csinálsz olyan kicsi helyen?”

„Ez nem kicsi. Nekem éppen elég. Jól elférek. Meg még úszkállok is. Meleg van. Minden puha. Mit mondjak? Játszom én is...”

„Játszol? Mivel?”

„Anyuval. De ez titok.”

„Nekem elmondhatod, én nem mondom el senkinek.”

„Jó, de ne légy hazudós! Az úgy van, hogy ő kopog nekem a pocakján egyet, és én visszarúgok a lábammal. Egyet. Aztán kopog kettőt. És én visszakopogok, kettőt. Így játszunk, ha ráér.”

„És ha én kopogok? Mi lesz?”

„Próbáld ki! Ha szeretlek, visszakopogok.”

Cecília kinyitotta a szemét, és látta, hogy a mamája már nem alszik. Nézi őt.

– Hát te mit csinálsz itt?

– Én? – pislogott Cili. – Üldögélek.

Kicsit hallgattak, most már mind a hárman: figyelték egymást titokzatosan.

– Anyu – szólalt meg a kislány –, kopogtathatok a pocakodon?

– Ha akarsz... – húzta fel csodálkozva szemöldökét a kismama, mint aki nem érti, mire szolgálhat ez a kopogtatás. – De csak óvatosan!

Cecília kopogtatott. Egyet. Aztán rátette a kezét a feszülő bőrre, és érezte, hogy Ádám is rúg. Egyet. Akkor Cecília reszkető kézzel kettőt koppantott. És Ádám válaszolt: kopp, kopp – kétszer.

Cecília attól kezdve mindennap beszélgetett a kisöccsével. Amikor az édesanyja ledőlt aludni, vagy nem figyelt rá, kötött, tévét nézett, olvasgatott, Cecília mindig odabújt a napról napra nagyobb hasacskához, és becsukta a szemét, hogy csak befelé, a zuhogó, zubogó mélységbe figyeljen. A mélységbe, ahonnan a kistestvére szól.

Így, naponként kopogtatva megbeszélte Ádám-mal a világ dolgait. Mesélt neki az udvarról, mesélt a virágokról és a fákról, a madarokról és a harapós kutyákról. Mesélt az almás rétest sütő nagymamáról, a fotelban mindig elszundikáló nagypapáról, a folyton sörözgető nagybácsiról, unokatestvérekről, de még a távoli ismerősökről is. Azt akarta, hogy mire az öccse kijön odabentről, mindent és mindenkit ismerjen.

Ádám pedig olyan titkokról mesélt a nővérkéjének onnan a benti világból, amiről még a meseíró

sem tudhat semmit. Pedig a meseírónak az a foglalkozása, hogy mindent elképzeljen, ami megtörténhet, és mindent valósággá változtasson, amit elképzelt.

Ezekről a titkos beszélgetésekről persze Cecília senkinek sem szólt. Még a babáinak se mesélte el, mit mondott, s mit hallott. Ki lát egy baba lelkébe? És ha mind olyanok, mint a szomszédban lakó Il-dikó, aki nem tud titkot tartani?

Csak egyetlenegyszer, egy szép tavaszi délután árulta el a titkát egy kicsit. A nagymamája és a nagyapája éppen arról beszélgettek a szüleivel, hogy vajon kisfiú vagy kislány lesz-e a baba, és hogyan fogják hívni.

– Fiú lesz – mondta Cecília hirtelen. – És Ádámnak fogják hívni.

– Ó, te kis butám! – nevetett az anyukája. – Mért mondod ezt? Hiszen még én sem tudom, hogy mi lesz, aki már nyolc hónapja hordom. Pedig én az orvos bácsitól tudhatnám, ha akarnám. Honnan tudnád te?

– Fiú lesz – ismételte meg határozottan és hal-kan a kislány. – Ádámnak fogják hívni. – Aztán szó nélkül kiment a szobából.

A felnőttek némán néztek utána.

– Olyan különös ez a Cecília mostanában – szólt a nagymama. – Még hogy fiú?! És Ádámnak

fogják hívni?! Persze az Ádám szép név. De honnan vesz ilyeneket?

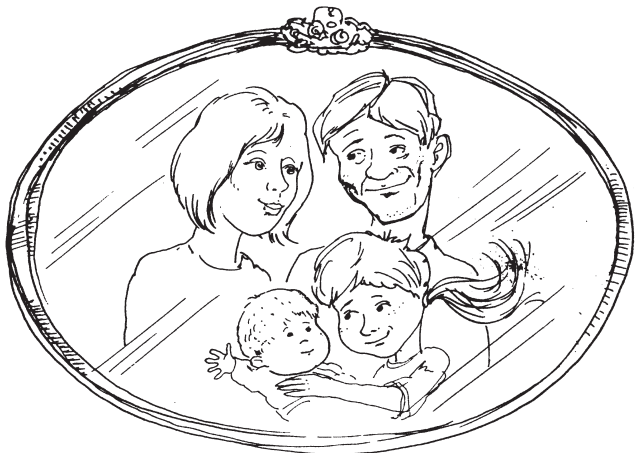
Aztán eljött az idő. Az a bizonyos idő, amikor az embernek – akár akar, akár nem – meg kell születnie. Éjszaka volt. Apa és anya csendben felöltöztek, és bementek a kórházba. Olyan halkán készülődtek, hogy Cecília fel sem ébredt.

Reggel volt már, napfényes június, amikor az édesapja felkeltette a kislányt, és a füléhez hajolt.

– Megszületett a kistestvéred, kicsim. Áruold el nekem, honnan tudtad, hogy fiú lesz, és Ádámnak fogjuk hívni.

– Ő mondta, amikor beszélgettünk – vallotta be suttogva a kislány, de az édesapja csak mosolygott hitetlenül.

Miket ki nem talál ez a Cecília!

TESTVÉR ELADÓ!

Bence egy napfényes májusi délután elhatározta, hogy eladja a kistestvérét. Gyerekeladásra – Bence szerint – éppen alkalmasnak látszott az idő. A tavaszi sugarak kicsalogatták az idősebbeket, akik nagyon szeretnének gyereket, mert az övék már felnőtt és messze él. Gyerek helyett ezért tart sok néni és bácsi kutyát vagy macskát. Legalábbis így gondolta Tónió Bence öt éves, szőke hajú és kék szemű kisleány.

Aznap, szokásos délutáni szunyókálása után a kistestvér, akit Juditkamaranyomnak vagy Untyulipuntulinak hívtak Bence szülei, ismét tapétaszaggató sírásba kezdett. Persze mit lehet várni egy nyolc hónapostól, aki a biliről is azt hiszi, hogy üstdob?! Bence már tudta, mi következik, és megpróbált kiosonni a lakásból. Elkésett.

– Bencikém! – dalolt az édesanyja a fürdőszoba felől. – Vidd ki az udvarra Juditkát, légy szíves. De vigyázz rá!

Bence a fejéhez kapott. Tessék! Már megint ő! Mindig ő! Most persze *Bencikém!* Mióta Juditkám-

anyom megszületett, ő csak akkor Bencikém, ha kérnek tőle valamit. Különben neve sincs, csak „gyereide”, „menjoda” és „mitcsináltálmármegint-tebutakölyök”-nek hívják. Bezzeg amikor még az Untyulipuntyuli sehol se volt, őt nevezték Bencikémaranyomnak, és őt vitték ki az udvarra, és ő ehette meg az összes banánt.

„Nincs ez így jól – gondolta Bence, miközben a kistestvérét begyömösölte a gyerekkocsiba, és kitolta az ajtón. – Ha Juditkamaranyom nem lenne, most nyugodtan csinálhatnám bent a szobában a nagy semmit, mint eddig, engem hívnának Bencikémaranyomnak, és én ehetném meg az összes banánt...”

Ekkor született meg benne a zseniális gondolat, hogy az Untyulipuntyulit jó pénzért eladja. Hát persze! Hogy ez eddig nem jutott eszébe! Így mindenki jól jár. A szüleinek lesz pénze, úgymint mindig panaszkodnak, hogy nincs elég, nem tudnak venni se nagy tévét, se kertes házat, se kutyát. Ő is jól jár, mert megint megeheti az összes banánt, és Bencikémaranyomnak hívják. Aztán meg Juditka is jól jár, mert azoknak, akik megveszik, ő lesz az egyetlen gyerekecske. És azok járnak a legjobban, akik megveszik, mert ilyen szép, egészséges és kedves kislány különben soha de soha nem lehetne az övék.

Miután ezt ilyen jól elgondolta Bence, vidáman a kistestvérére nevetett. Juditkamaranyomnak persze fogalma sem volt, hogy milyen nagyszerű és mindenki számára boldogságot, elégedettséget hozó üzlet gondolata született meg az ő bátyuskája fejében. Visszanevetett Bencére, és gőgicsélve, cuppogva mondott valamit azon a furcsa nyelven, amit csak ő meg a mamájuk értett meg.

– Persze – mondta Bence, mintha ő is értené. – Megyünk az udvarra játszani. Ott lesz a Lajcsi macska, a Csöpi kutya meg a Jóska néni!

És kitolta a kocsit a házat körülvevő udvarra. Kicsi volt ez az udvar, nem volt benne, csak két szilvafa, néhány virág meg a veteményeskertben egy kis sárgarépa, paprika, paradicsom. Ez is csak Jóska néni szorgalmának köszönhető, aki megpróbálta ezt a tenyérnyi kis földet ott a ház körül virágzóvá és gazdaggá tenni, ahogy már az apja meg annak az apja (neki nagyapja), meg annak az apja (neki dédnagyapja) csinálta ott régen a faluban, ahol éltek.

És hogy miért Jóska *néni* Bencének egy bácsi? Azért, mert a mamája mindig így szólt, ha kinézett az ablakon, és látta, hogy az öreg éppen szorgalmatoskodik:

– Nézzétek, hogy tesz-vesz! Milyen rendes! Mióta meghalt szegény felesége, úgy rendben tartja az

udvart és a lakását, úgy főz, mos, mosogat, takarít, mint egy igazi asszony!

Így lett Bence számára Jóska bácsiból Jóska néni. Ott volt az öreg most is az udvaron, üldögélt egy kicsi széken az egyik szilvafa alatt, és szájában az elmaradhatatlan pipával éppen egy ásót tisztogatott.

– Szervusz, Jóska néni! Mit csinálsz? – szólította meg Bence az idős szomszédot, és odafordította elé a gyerekkocsit, hadd lássa az öreg, milyen szép kislány ez a Juditkamaranyom.

– Látod – mordult az öreg. – Az ásót. Meg kell tisztítani.

Dörmögött az öreg sűrű, fehér bajsza alatt, csak úgy a pipaszár mellett eregetve lassan a szót meg a füstöt.

Bence nagyon utálta ezt a füstöt, a füstnek a szagát, de most nem állt odébb, mint máskor. Sőt! Leguggolt az öreg lábánál lustán elheveredő Csöpi kutya mellé, és hozzákezdett a nagy hadművelethez. Mert Jóska néninél jobb mamája és papája nem is lehetne Juditkamaranyomnak, gondolta. Aki még egy ásót is ilyen gondosan tisztogat, hogyan tudna vigyázni egy kisgyerekre. Nézte Bence Jóska nénit egy darabig, nézte, nézte, aztán megszólalt:

– Az a helyzet, Jóska néni, hogy te nagyon egyedül vagy.

Az öreg egy pillanatra elhagyta az ásótisztogatót, ránézett a gyerekekre, aztán folytatta a munkáját tovább.

– Mondasz valamit – dörmögte a pipaszár mellett, és hallgatott egy nagyot.

– Kellene neked valaki – bólogatott Bence, ahogy a felnőttek szoktak, amikor úgy érzik, hogy most egy nagyon nagy igazságot mondtak ki, és a szívüket is beleteszik a bólogatásba. Jóska néni megint abbahagyta az ásó vakargatását, de még a pipát is kivette a szájából egy pillanatra.

– Hüüm! – mondta. – Gondolod? De hát itt van nekem Csöpi kutya meg a Lajcsi macska. Elvagyok én már velük...

– Ó! – legyintett nagyot Bence a kutyára, amelynek éppen a fülét próbálta letépni Juditkám-
aranyom a kocsiból kihajolva. – Kutya meg macska mindenkinek lehet. De ember, az nem!

Jóska néni megszívta a pipáját, és elgondolkodva belenézett Bence szemébe.

– Mondasz valamit. Az igaz. Ember, hogy ne legyél egyedül, nem lehet mindenkinek... – Majd megint az ásót kaparászta, úgy morgott: – Aztán kire gondolsz?

Bence nagy levegőt vett, felállt, hogy Jóska néni szemébe nézhessen, és kimondta:

– Juditkám-
aranyomra!

Jóska nénit elkapta a köhögés. Bizony, ártalmas dolog az a pipa, ha félremegy a füst. A kutya fel-emelte a fejét, Juditkamaranyom pedig nevetett. Azt hitte tán, hogy ez a köhögés valami vicces dolog, amit az ő kedvéért, játékból talált ki Jóska néni. Ilyenek ezek a kicsinyek. Azt hiszik, a világon mindig minden miattuk történik.

Az öreg lassan abbahagyta a köhögést, és a kislányra nézett.

– Szóval a húgodra gondolsz – mondta Bencenek.

– Ühüm.

– Neked már nem kell?

– Nekem már eleget volt, most lehetne neked is.

– Aztán hogy gondolod? Fogadjam örökbe?

– Azt is lehet – húzta el a száját Bence –, fogadd *ökörbé*, ha akarod. De én inkább eladnám neked.

Jóska néni majdnem a kutyára ejtette az ásót, úgy felkapta a fejét.

– Eladnád?

– Aha! Pénzért! Hogy ne legyél egyedül.

– Ééértem... Hát akkor te nagyon jó gyerek vagy – bólogatott az öreg –, ha így törődsz velem. Aztán, mondd csak, mennyit kérsz érte?

Bence nyelt egyet. Ez gyorsan ment! Azt hitte, majd sokáig kell győzködni Jóska nénit, meg alku-

dozni is, mint a piacon az almára. Mennyit is mondjon? Ezret? Az már sok pénz. Annyi neki még sose volt. Ránézett Juditkámáramyomra, aki belekapaszkodott Jóska néni hüvelykujjába, úgy hintáztatta magát: előre-hátra, előre-hátra.

– Ezer – bökte ki Bence, és nyelt egyet.

– Szóval ezer – bólított Jóska néni, és összeráncolta különben is ráncos homlokát, mint aki elgondolkodik, hogy megér-e annyit Juditkámáramyom. Bence kissé megrémült. Nem kellett volna inkább csak ötszázat mondani?

– Nem sok az az ezer – hadarta a kisfiú. – Te tudod, milyen édes, hogy nevet! És amikor játszik az ujjával... Juditka, játsszál csak az ujjaddal! Blügyblügy! Blügyblügy! Látod, milyen édes? És nincs sok gond vele! Keveset eszik. Kevesebbet eszik, mint a Csöpi. De tényleg! Egy kis tej, egy kis piskóta, gyümölcs... Hiszen tudod.

Bence elhallgatott egy pillanatra, és figyelte, ahogy Jóska néni mosolyogva hintáztatja Juditkámáramyomat az ujjain. „Jól van – gondolta a kisfiú –, fog ez menni.”

– Néha sír – folytatta a meggyőzést Bence –, biztosan hallod, de nálad egyet se sírna, mert téged nagyon szeret.

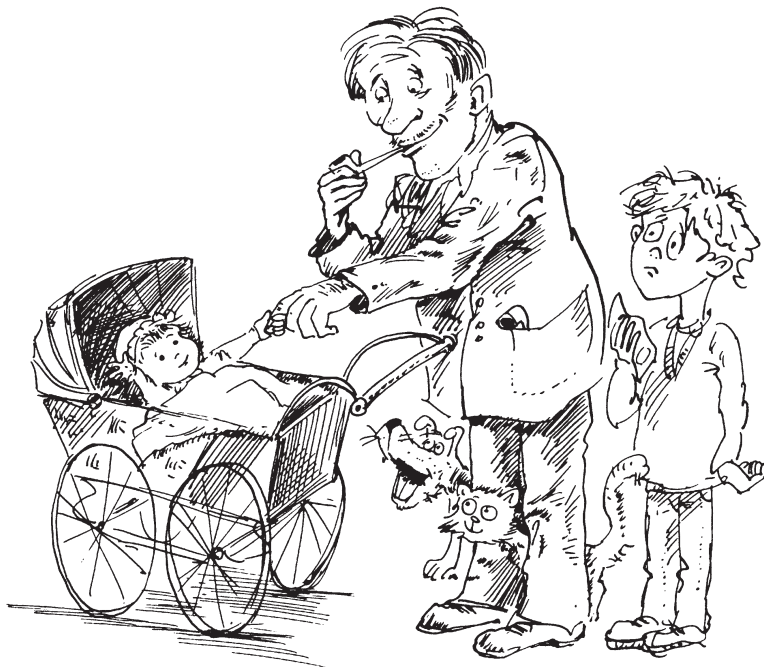
– Szóval ezret mondtál? – dörmögte az öreg, és visszaültette a kislányt a kocsiba.

– Sok? – ijedt meg Bence. – Akkor mennyiért...?

– Nem sok – szólta közbe Jóska néni. – Azaz-hogy nem tudom... Nem tudom, mennyibe kerülhet ma egy gyerek. Talán ennyibe. De azt hittem, te szereted a húgodat.

– Persze hogy szeretem! – mondta Bence. – Hogyne szeretném! Néha olyan édes, ahogy visszaüti a labdát! Meg odabújik hozzám a strandon! És a csokiját is odaadja, ha szépen elkunyerálok.

– Úgy emlékszem – folytatta az öreg –, te tisztába is tudod tenni.

– Persze! – kapta fel a fejét büszkén Bence. – Tessék, nézd meg! Tanulj! Ez egyszerű.

Leterített a fűre egy pokrócot, ráfektette Juditkamaranyomat, és kibontotta a tipegőből.

– Pfuj! – mondta a kislánynak, miközben a nedves pelenkát ügyesen kicserélte a szárazzal, ahogy az édesanyja tanította. – Miért nem szóltál, te kis buta? Biztosan kicsípte már a fenekedet, azért sírtál délután... Na jól van. Semmi baj!

Valóban nem volt semmi baj. A májusi nap sütött, Juditkamaranyom nevetett, Jóska néni és Csöpi kutya pedig figyelte a gyors pelenkacserét.

– Látod, Jóska néni, ez ilyen egyszerű – mondta Bence.

– Ha ez ilyen egyszerű, és te szereted a húgodat, akkor miért akarod eladni?

Bence lehajtotta a fejét, és a szandál sarkával rugdosni kezdte a földet.

– Azért – dünnyögte –, mert mindig nekem kell kihozni az udvarra... Meg a banánból is ő kap először... Meg mindig kényeztetik... Juditkamaranyomozzák...

– Az más – állt fel az öreg. – Értem. Szereted, de azt gondolod, hogy a szüleid jobban szeretik őt, mint téged, és ezért el akarod adni. Biztosan jól meggondoltad a dolgot. Én mindenesetre megyek a pénzért.

És bement a lakásba.

Bence, a kutya és Juditkámáramyom ott maradtak a szilvafa alatt.

Bence leguggolt a húga mellé, hagyta, hogy a kislány belekapjon a hajába, és kezdte rosszul érezni magát. Csak éppen nem tudta, mitől. De mielőtt mélyebben elgondolkodhatott volna, visszaérkezett Jóska néni, és átnyújtotta Bencének a ropogós ezerforintost.

– Tessék! – mondta, és közelebb húzta magához a gyerekkocsit. – És most akár el is mehatsz. Megvettem, most már az enyém a kislány.

– Vigyázz! – kapott a kocsi után Bence. – Lecsúszhat!

– Csak bízd rám! – mondta keményen az öreg. – Ha lecsúszik, az én kislányom csúszik le. Ha akarom, el is verhetem a fenekét.

– Miért? – bámult az öregre a fiú. – Hogyhogy a fenekét? Azt nem lehet! Anyu megharagszik.

– Miért haragudna? Juditkámáramyom most már az enyém, azt csinállok vele, amit akarok.

Bence bambán nézte az öreget, amint a kislánnyal játszik, és az ezer forintot úgy tartotta, a hüvelyk- és mutatóujja között, mint egy piszkos rongyot, nyálkás békát, undorító pókot. Érezte, hogy felkúszik a sírás a torkában, mindjárt kibuggyan, de igazán nem tudta, mitől.

– Akkor... vissza az egész! – mondta hirtelen, és az ezerforintost az öreg ölébe dobta. – Bántani nem lehet! Az nincs benne a pénzben. – Bence magához húzta a kocsit, és a húga fejét a melléhez szorította. – Nem adom el! Nem adhatom el! Mert... tudod... Jóska néni, te nem is tudnád etetni. Meg nem tudnád tisztába tenni. Az a helyzet, Jóska néni, hogy te... te igazából bácsi vagy. Sose csináltad. Neked nem volt gyereked. – Jóska néni szótlanul figyelte a fiút, de nem nyúlt a pénzhez. – Ne nézz így! Nem adom el! Meggondoltam. Te nem is tudod, mit kell csinálni, ha sír. Én tudom. Beszélni kell hozzá csendesen. Aztán meg... te nem is vagy egyedül! Ott van neked a Csöpi kutya meg a Lajcsi macska. Szépen szerethetitek egymást... Igen! De nekem csak a Juditkámaramyom van...

Bence szemét elfutották a könnyek. Úgy megtelt a lelke bánattal és szeretettel Juditka iránt, mintha nem is ő akarta volna néhány perccel azelőtt eladni a kistestvérét.

Az öreg lassan, nyugodtan összehajtogatta a pénzt, és betette az inge zsebébe. Aztán újra a szájába dugta a pipát, csak úgy, megszokásból, és a térde közé szorította az ásót.

– Igaz – dörmögte –, nem vagyunk egyedül, szerethetjük egymást. Igaz... De máskor azért jól

gondold meg, mit akarsz eladni. Mert nem mindenki adja ám vissza azt, amit megvett!

– Bence! – röppent ki az ablakon édesanyjuk hangja. – Uzi van! Gyertek enni!

– Megyünk! – kiáltotta a repkénnyel befuttatott ház felé Bence, és megragadta a kocsi fogantyúját. De mielőtt elindult volna, az öregre nézett. – Azért te, Jóska néni, játszatsz néha Juditkamaranyommal, ha akarsz!

Az öreg összecsíppentette a szemét.

– Nem kell fizetni érte?

– Dehogy! – nevette el magát Bence. – Neked ingyen van! – És egy pillanat múlva már el is tűnt az ajtó mögött Juditkamaranyommal, az ő egyetlen, drága kishúgával együtt.

A NINCSENKUTYA FOGAI

– Csitt! Figyelj csak! – emelte átlátszóan finom ujjait a szája elé az én cinkefejű unokahúgom, Zsuzsikám, és cinkeszemével az erkély felé intett. – Van egy kiskutyám.

– Nocsak! – szakadt ki belőlem a szó, ami azt jelentette, hogy „hiszem, ha látom”, meg azt is, hogy „mi a szösz”, meg azt is, hogy „örülök, ha örülsz”. Legfőképpen azonban valami olyasmit jelentett, hogy itt ugyan nincs egy morzsányi kutya se, mert az én húgom, a Zsuzsika mamája lakótelepi lakásban nemigen enged ebet tartani. De ugyanakkor mégiscsak kell itt egy kiskutyának lenni, ha Zsuzska mondja. Odaálltunk az erkélyajtóhoz, néztem jobbra, néztem balra, itt egy doboz, ott egy üveg, amott kisszék, kicsi asztal – hol a kutyus?

– Alszik – mondta az én kis cinkém –, sokat sétáltunk odalent az utcán, és most elfáradt. Szép fehér a szőre.

– De jó neked! – súgtam Zsuzskának ide-oda pislogva. – Mégiscsak sikerült azt a kiskutyát kikönyörögnöd az anyádtól?

Merthogy hónapok óta kerülgette már Zsuzska a húgomat ezzel a nagy és merész kívánsággal: vegyen neki egy kutyát! Kérte, mióta az apja elköltözött tőlük egy szombat délután.

– Ti meg mit csináltok ott az ablaknál? – topant be a húgom, tenyerén egy tál baracklekváros sütit egyensúlyozva. Fél szemmel láttam, hogy Zsuzska összerántja a cipzárt a csőrén, így hát én is hallgattam. De a húgom nemcsak a húgom volt, hanem anya is, rögtön tudta, merről fúj a szél. – Ugyan, hagy már abba, Zsuzsi! – mondta mérgesen. – Ott vannak a játékaid, a babáid, nincs itt helye semmiféle kutyának! Hogy érezné magát egy kutya a nyolcadik emeleten? Ki vinné le napközben, amikor én dolgozom, te meg az óvodában vagy? Hol tudna itt ugrálni, játszani, amikor még nekünk is szűk a hely? Talán nem szereted az állatokat, hogy ilyen rosszat akarsz egy kutyának? Kertes házba, oda való az ilyen állat, ott vidámkodhat kedvére. Nincs igazam?

És mondta a magáét a húgom, aki igen nagy beszédű egy emberlány volt világéletében, mert hogy a nyíregyházi piac mellett nőttünk fel, ahol a népek a beszélőkéjükkel keresik meg a kenyérük javát.

Zsuzska lehajtotta a fejét, és hallgatott, mint azok a gyerekek, akik már régen és kívülről tudják,

hogy mi után mi következik a szülői beszédben. De én ezt már mégsem hagyhattam annyiban.

– Hogy mondod te, kedves húgom? Hogyhogy nem lehet itt kutya, amikor már van itt egy kutya!

Erre aztán a húgom elbámulta magát. Még a szava is elakadt. Zsuzska pedig felkapta a cinkepici fejét, és úgy csillogtak a fogai, mint gyöngysor a Hamupipőke nyakában.

– Te nem tudtad? – csodálkoztam a húgomra. – Egy szép kis fehér kutyus. Kint lakik az erkélyen. Zsuzsi szokta sétáltatni. Most éppen elfáradt, és alszik. Azért nem ugat.

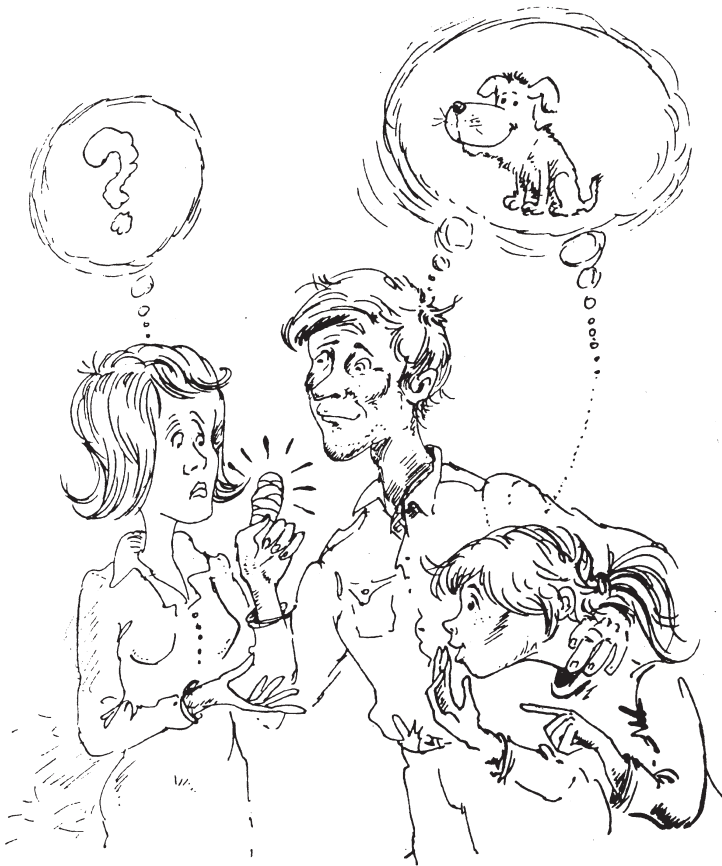
– Na ne bolondozzatok! – tolt félre a húgom, és odament az erkélyajtóhoz. – Még hogy kutya!

De én megfogtam a kilincset, úgy magyaráztam:

– Mondom, hogy alszik, most ne zavar! Hidd el nekünk, hogy ott van az a kutya, és kész!

Éreztem a húgom kezét a karomon: remegett; láttam Zsuzska szemét: kikerekedett; és hallottam a szívemet. Mi lesz, ha kiderül, hogy nincs is ott kutya?

– De én már csak megnézem – mondta csendesen a húgom, és félretolta a karomat. Kinyitotta az ajtót, kiment az erkélyre, és leguggolt a dobozhoz. Belenyúlt, mintha meg akarná simogatni a kutyát, a kis fehér szőrűt, az elfáradtat, a hangtalanul alvót, de hirtelen elkapta az ujjait, és felkiáltott:

– Megharapott! Nézzétek, belekapott a kezembe!

– Ugye, megmondtuk! – néztem Zsuzsira.

Ha szerintünk kutya van az erkélyen, akkor abban hinni kell.

Aki nem hisz, megjárja.

HOL VAGY, GERGŐ?

Éppen bele akartam harapni az almába, amikor a szomszéd szobában megszólalt a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp, ha megázik, kidobjuk.” Csendesen szólt, már amennyire egy ilyen hangszer csendes lehet.

Ejnye, gondoltam. Ki fújja a trombitát? Hiszen Gergő nincs itthon. Bence meg Orsi pedig mellettem játszanak. Azazhogy játszottak! Mert akkor már ők is felpattantak a szőnyegről, és néztek nagy szemekkel, néztek, még a szájuk is tátva maradt a csodálkozástól. Ki trombitál?

Átfutottunk a szomszéd szobába. A kisszoba üres volt. A trombita a polcon hevert mozdulatlanul.

– Kísértetek! Kísértetek! – suttogta Orsi, és belekapaszkodott a középső ujjamba. – Jaj! – tette hozzá.

– Dehogy! – legyintett Bence, és összekoccantak a fogai. – Kísértetek nincsenek, olvastam. Biztos anyu fújja a trombitát.

Ezt nem hittem, mert anyu csak a forró levest szokta fűjni, ha Orsi nyivákol miatta. De jobb ötletem nekem sem akadt. Gyerünk a konyhába! Anyu éppen nokedlit szaggatott. Nem úgy nézett ki, mint aki az előbb trombitált, de azért gyanakodva méregettük.

– Mi baj? Mit bámultok, mint bornyú az új kapura?

Anyu mindig ezt mondta, ha valakit nagyon megnéztünk.

– Valaki trombitált – mondta Bence. – Én nem. Orsi nem. Apu nem. Gergő nem. Tehát te voltál.

Erre anyu szeme kerekült el.

– Én? Azt sem tudom, melyik végét kell megfűjni! Ti képzelődtök. Senki sem trombitálhatott. Gergő nincs itthon.

Visszamentünk a szobába.

Tudtuk, hogy Gergő nincs itthon. Hiányzott is nagyon, mert Gergő mindig nevet és játszik a kistestvéreivel, beszélget az anyjával, meg sakkozik velem, az apjával, ha unatkozom. De most el kellett mennie, mert szeret egy kislányt, és vele találkozik a Duna-parton.

Bence meg Orsi leültek a szőnyegre, én pedig a számhoz emeltem az almát, amikor újra megszólalt a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp...” Átrohan-

tunk a kishabába, elöl Bence, utána Orsi, aztán én, és most már anyu is jött, kezében a nokedliszag-gatóval, de a szoba ismét üres volt. Üres és néma. Ki játszadozik velünk?

Orsi már két ujjamat szorongatta izalmában. Bence pedig belekukucsált a trombita fúvókájába, hogy nincs-e ott egy törpe. Egy kis vicces törpe, nagy tüdővel. De nem volt ott se tüdő, se törpe. Visszamentünk a nagyszobába, és fülünket a fal felé fordítottuk. Alig telt el fél perc, újra felhangzott a dallam. Halkan szólt, mintha csupán egy-egy erőt-len sóhajjal szólaltatná meg a hangszert a titokzatos trombitás.

Most már óvatosan közeledtünk az ajtóhoz, de amikor Bence belesett a kulcslyukon, a trombitaszó elhallgatott.

– Látom a trombitát – mondta Bence. – Ott fekszik a polcon mozdulatlanul.

Mit tehattunk? Visszatértünk a nagyszobába és leültünk a díványra egymás mellé. Tudtuk, mindig járt megszólal a trombita, de ha megnézzük, elhallgat. Úgy is történt. „Zsip-zsup, kenderzsúp...” – szűrődött át a szomszéd szobából.

– Biztos hiányzik neki Gergő – mondta anyu. – Azért szól.

– Biztos – szólt Orsi. – Csak azt nem értem, mért hallgat el, ha meglessük.

– Mert szégyelli magát – mondta Bence. – Szégyelli, hogy sírdogál Gergő után.

Ültünk a díványon, vártuk Gergőt, és hallgattuk, ahogy csendecskén vigasztalgatja magát egyszerű dallamával a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp, ha megázik...”

TOLVAJOK AZ ŰRBŐL

Eltűnt az asztalról kétszáz forint.

Mi az, hogy eltűnt?

Semmi sem tűnik el nyomtalanul. Különösen nem egy kerek fémérmecske, amelyre rá van írva, hogy kétszáz forint, és amiből tejet kell venni, hogy vacsorára Misinek és a kisbabának – név szerint Böbének – tejbegrízt készítsen anyu.

Nem tűnhetett el. Az asztal a szobában áll, a szoba egy lakásban áll, a lakás egy városban áll, a város egy országban áll, az ország a földön található, és a föld az űrben forog. Tehát mindennek megvan a maga helye.

De akkor hol van a kétszáz forint?

Ebéd után még megvolt. Anya a váza mellé tette, hogy rögtön meglássa, ha bejön mosogatás után, és eszébe jusson róla a tej, a vacsora, Misi és Böbe. De mire bejött a szobába, a pénznek hűlt helye volt.

És nem csak a pénznek. Misinek is. Aki itt olvasgatott ebéd után, és most nem olvasgat. Annyira nem olvasgat, hogy nincs is a szobában.

Az anya leült a fotelba, kezeit ijedten a combjai

közé szorította, mint kislány korában, és belebámult a nagy délutáni semmibe. Csak nem a hatkarú földönkívüliek jöttek le a földre, a földön ebbe az országba, ebben az országban ebbe a városba, ebben a városban ebbe a lakásba, ebben a lakásban ebbe a szobába, hogy a kétszázforintost és Misit elrabolják?

Mert arra az anya gondolni sem mert, hogy Misi a pénzt... hogy a pénzt Misi... Egyszerűen arra nem gondolt, amit nem is tudhatunk, hiszen nem is mert gondolni rá.

Mindeközben Misi, aki abban a bizonyos titokzatos szobában olvasgatott, úgy lépdelt a kisváros forgatagos utcáján, mint egy elvarázsolt királyfi. Szinte lebegett a föld felett, amint arcán könnyű mosollyal elhaladt a kirakatok előtt. És az üvegek mögött a sokféle izgalmasan csillogó-villogó izé meg mizé, mintha csak tudta volna, hogy aki előttük elvonul, annak pénz – kétszáz forint! – van a zsebében. Mind integetett és ujjongott, vidáman s csábítóan.

– Ide! Ide! – kiabáltak a játékok. – Nézz csak meg minket! Micsoda pompás szórakozást kínálunk! Van köztünk kisautó, amelyik benzin nélkül körbejárja a földet, ha tolod. Van kiskutya gumiból, amelyiket nem kell etetni, mégis mindig sípol, ha megnyomod. Van léggömb, nyuszi alakú, és kis-

hajó, vízen könnyedén sikló. Csak gyere! Add ide értünk azt a pénzt, és mi a tiéd leszünk!

De a süteményesbolt finomságai sem voltak resztek Misit magukhoz csábítani:

– Gyere csak, gyere! – surrantak az üvegen át az édesen bűgő hangok. – Minket szeress! Mi megtöltjük édes ízekkel a szád, jó falatokkal a gyomrod. Itt a dobostorta, a páncélos vitéz. Itt a remegő húsú krémes, a barna bőrű minyon, itt a linzer kis lekvárdombocskával a közepén! Mi lehet nálunk tökéletesebb?

– Oda se figyelj rájuk! – harsogták a gyümölcsösbolt ládáiból kikandikáló almák, őszibarackok, narancsok és szőlők. – Az édesség hizlal, tönkreteszi a fogaidat. De mi, gyümölcsök, mire eljön a nyár meg az ősz, és megértünk, a természet csodálatos ízeit gyűjtöttük össze neked a napból, a földből és a vízből. Nézd az őszibarack hamvas ártatlanságát, a szőlő sejtelmesen áttetsző zöldjét, a banán édes titkokat rejtő sárga ruháját! Egy lépés, és a tiéd lehet! A tiéd lehet! A tiéd...

Misi, a titkos kiskirályfi, zsebében a kerek pénzérmével kábultan hallgatta a szebbnél szebb ígéreteket, és szaladt egyik kirakattól a másikig, másiktól az egyikig.

– Tollak, papírok, hegyezők, rádiók – hallatszott az írószerbolt suttogása. – Erre vágytál! Min-

ket kívántál! Hányszor nézegetted a színes ceruzákat, a festékeket, az ecseteket?! Hányszor képzelted el, micsoda képeket fogsz festeni velünk a hatalmas rajzlapokra...

– Ó, festeni, festegetni, minek az? – kacarásztak a fagylaltok. – Csak összemaszatolod az ujjad, a terítőt, a szőnyeget. Mi sokkal gyorsabb és könnyebb örömeket kínálunk! Mi azt adjuk neked, amit már jól ismersz. Bennünk nem lehet csalódní. Édesek vagyunk és hidegek, fehérek, sárgák, barnák, rózsaszínek, és oly változatos ízűek, mint maga az élet.

– Vigyázz, Misi, a fagylaltok csalók! – zizegtek a könyvek a könyvesbolt kirakatában. – Elolvadnak egy perc alatt, s mi lesz belőlük? Édes víz! De a könyv örökre szóló szép ajándék. Újra és újra előveheted, újra és újra elolvashatod és átélheted a történeteket. Emlékezz csak az élményekre, amelyeket mi adtunk! Emlékezz a mesékre, a versekre, a kalandokra! Elvittünk ismeretlen országokba, a csodák birodalmába és a csatákba! És mi kellett hozzá? Csak annyi, hogy végigfeküdj az ágyon, és a betűket szépen sorban összeolvasd. Semmi több!

„Igaz – gondolta Misi –, minden igaz. A játékok szava és a süteményeké, a gyümölcsök ígérete és a festékeké, a fagylaltoké és főleg a könyveké. De kétszáz forint csak kétszáz forint. Könyvre, játékra kevés, csokoládéra elég.”

És Misi zsebébe éppen kétszáz forintért beugrott egy szelet csokoládé az édességboltból.

Ez alatt az idő alatt otthon Misi édesanyja az egész szobát felforgatta a kerek fémpenzecske után. Elhúzta az asztalt, félretolta a fotelt, föllebbentette a szőnyeget, de még a szoba sarkait is megvizsgálta. Mert egy ilyen érmecske a legkisebb lyukba is be tud férkőzni, ha el akar bújni. De a pénz – hogy, hogy nem – csak nem került elő.

Misi egészen megrémült, amikor beóvakodott a szobába. Attól a felfordulástól, amit látott, még azt is elfelejtette, hogy mit akar lódítani, ha a mamája megkérdezi, hol volt. De a mamája nem kérdezte. Csak ült a szőnyeg közepén felhúzott térdekkel, szomorúan.

– Kétszáz forint volt, kétszáz forint nincs – nézett a kisfiára. – Eltűnt, elveszett. Elvitték a földönkívüliek, a hatkarúak, az Idegenek – suttogta, mintha attól félne, hogy a tolvajok láthatatlanul még itt vannak a szobában, és megharagszanak, ha gyanúsítgatja őket. – Az asztalra tettem, abból lett volna a tej, a tejből a tejbegríz, a tejbegrízből a vacsora Böbének is, neked is, de a pénz eltűnt, a bolt bezárt. Mit adok most enni kettőtöknek?

És mintha a kis Böbe csak erre a kérdésre várt volna a szomszéd szobában, felsírt.

– Oáo! Oáo! – ami magyarul annyit tesz:

„Tisztelettel jelentem, adjatok, hogy ehesem, korog már a gyomrom, adjatok, ha mondom!”

Misi sápadt arcán kicsi piros foltok terjedtek körbe-karikába. A szája meg olyan száraz lett, mint az afrikai sivatag júliusban. Mert elkövetni a hibát sokkal de sokkal könnyebb, mint szembenézni a következményekkel.

– Képzeld! – kiáltotta hirtelen. – Képzeld! Egy bácsi az utcán... Egy bácsi a kezembe nyomott... Nézd! Egy csokoládét! – És Misi kikapta a zsebéből azt a bizonyos nehezen kiválasztott kétszázforintos csokit. – Odaadom! Böbének elég lesz ma estére. Én meg úgysem vagyok éhes...

Csend lett. Egy légy átrepült a szobán. Még Böbe is abbahagyta egy pillanatra a ricsajozást, mintha értené, hogy Misi miről beszél.

Az édesanya pedig nézte nagy komolyan a kisfiát, nézte, nézte, aztán elmosolyodott.

– Ez igazán kedves tőled. Mindig tudtam, hogy jó testvér vagy, de most már azt is látom, hogy embernek is jó leszel. Te sohasem csinálnál olyasmit, mint ezek a lopkovics, hatkarú földönkívüliek. Ugye?

Misi rázta a fejét, rázta, de csak csöndben. Mert hang, az most sehogyan sem akart kijönni a torkán.

PÁMPAPAPÁM

Azon a késő délutáni órán, mint már annyiszor, ott álltam az ablak előtt, és néztem a velem szemben emelkedő tízemeletes házat. Az alkonyat az éjszaka színét óvatosan elkeverte a nappal világosságával, mint rajzórán, ha árnyékot kell festeni a kockának, a vázának, az almának, és a fekete gombfestéken kevés vízzel kikeverjük a szürkét.

Mesét akartam írni éppen.

Egy magányos kisfiú története kavargott a fejemben, aki barátot keresni járja a várost, vagy aki azt hazudja a szüleinek, hogy van barátja, mert már annyit nyaggatták, hogy: „Mért vagy te mindig egyedül? Mért nem keresel egy barátot? Ügyetlen vagy, kétbalkezes.”

Kavarogtak bennem a szavak, a mondatok: részletek villantak fel a történetből, és süllyedtek el hirtelen, mint a könnyű álmok. Képzetelemben láttam, ahogy a gyerek megáll a szülei előtt: „A fiú felkapta a fejét... Lassan felemelte a fejét... Dacosan felszegte a fejét... Felemelt fejfel állt...”

Hogyan kezdjem? Melyik a jobb?

Nagyon egyedül voltam. Nincs is ennél magányosabb foglalkozás: magadra hagyva szemben ülni az üres papírral. Igaz, a telefont kihúztam, és a papagáj kalitkájára is ráborítottam a terítőt, hogy – szokása szerint – ne csivorásson, ha meghallja az írógép kopogását, mert a munkámhoz nyugalom kell.

Hiába. Nem ment az írás. Ekkor odaálltam az ablak elé, és nézegetni kezdtem a szemben álló tízemeletes házat, ahova nemrégén költöztek be az új lakók. Ilyenkor minden mással szívesebben foglalkozom, csak írni ne kelljen.

Vajon mit csinálnak odaát? Beszélgetnek, olvasnak, esznek, veszekednek, nézik a tévét? Képzeldésemből furcsa látvány riasztott fel. A sűrűsödő homályból kirajzolódó ablakok egyikéből, a nyolcadik emeletről hirtelen apró fény villant fel. Felvillant egyszer, kétszer, majd hosszabban világított, és újra röviden.

„Ki játszadozik ott? – bambultam el. – Vagy ez nem is játék?”

Újra fel-felvillant a fény, néhányszor röviden, és kétszer hosszán. A hosszabb és rövidebb fényjelek valamiféle szabályosságot mutattak. Papapám. Pámpapa. Pámpám. Papapa.

Ez nem játék. Az a valaki jelzett valakinek.

– Morze! – kiáltottam a felismerés nagy örömeivel. – Morzejelek! – És megpróbáltam visszaem-

lékezni, melyik jel mit jelent, hiszen harminc évvel ezelőtt a morzeábécé kis vonalaival és pontjaival üzentem meg irodalomórán Bíró Zsuzsikának, hogy örökre szeretni fogom. (De hol van már az az üzenet? És hol van Bíró Zsuzsika?) Papapámpa – ez a V betű! Pámpapa – ez az S!

Az izgalom az ablakhoz szorította az orromat.

Lehet, hogy elfogtam egy kémeket, aki titkos információit éppen most üzeni meg a társának? Hiszen ez izgalmasabb, mint egy mese! Füzetet és ceruzát kaptam elő, majd a félhomályban írni kezdtem a lüktető fényjelekből kiolvasható betűket.

...VESVAGYOKKISSTÓNITÍZÉVESVAGY
OKKISSTÓNITÍZ...

Összeolvastam a betűket, és a homlokomra csaptam. Ó, te bolond meseíró ember! Hát miképpen gondolhattad, hogy a kémek egymásnak így üzennek?! Ott szemben, a nyolcadikon, ez a fényvillogtató lakótárs egy tízéves gyerek! Kiss Antal. Kiss Tóni.

Kedvem kerekedett visszaüzeni.

Az éjjeli lámpát az ablak elé állítottam, felkapcsoltam, és egy újsággal el-eltakarva a fényt, kibetűztem neki a nevemet és az életkoromat. Levillogtattam neki többször, hogy legyen ideje leolvasni. Aztán a rövid és hosszú jelekkel megkérdeztem: MIT CSINÁLSZ?

A lámpa ott szemben a nyolcadikon hirtelen kialudt.

Mi történhetett? Meresztgettem a szemem, hát-ha megláthatok valamit a messzi ablak mögötti sötétben, és jeleztem tovább: MIT CSINÁLSZ? MIT CSINÁLSZ?

A fény újra felvillant. Na végre! Elő a füzetet és a ceruzát! Papám, szünet, papapa, pápápapa... Írtam a betűket gyors iramban: A SZÜLEIM NINCSENEK ITTHON EGYEDÜL VAGYOK. Kis szünetet tartott, majd újra levillogta ugyanezt. Értem, mormogtam, értem. És az újságot húzogatni kezdtem a lámpám előtt.

ÉN IS EGYEDÜL VAGYOK – üzentem – EGYEDÜL VAGYOK ÉN IS.

És ekkor...!

Ekkor észrevettem hirtelen, hogy Tóni ablakán kívül már két, sőt három homályló ablak mögött villog a fény! Majd kigyulladt újabb két helyen, néhol gyertya, máshol zseblámpa, és vibráltak, villogtak a kicsi lángok.

Mi ez? Lidérces álom? Itt mindenki velem akar beszélgetni? De hiszen ez lehetetlen! Ennyi ablakot egyszerre figyelni ki bír?

Kibetűztem egy harmadik emeletit: MAGÁNYOS VAGYOK ÉS ÖREG – jelezte valaki. Majd egy hatodikon villogó konyhaablakot néztem:

EGYEDÜL VAGYUNK MIND A KETTEN MI
IS FERIKATI.

No nem! Ez képtelenség! Én Tónival kezdtem
beszélgetni. A többiek hagyjanak!

TÓNI – jeleztem – TÓNI – jeleztem – TÓNI!

Pámpámpa – villogta vissza Tóni –, pámpapá-
pám.

GYERE A HÁZ ELÉ TALÁLKOZZUNK
GYERE A HÁZ ELÉ.

INDULOK GYERE – jeleztem vissza. – A HÁZ
ELÉ A HÁZ ELÉ.

És rögtön le is kapcsoltam a lámpát, vettem a
cipőmet, siettem ki az ajtón.

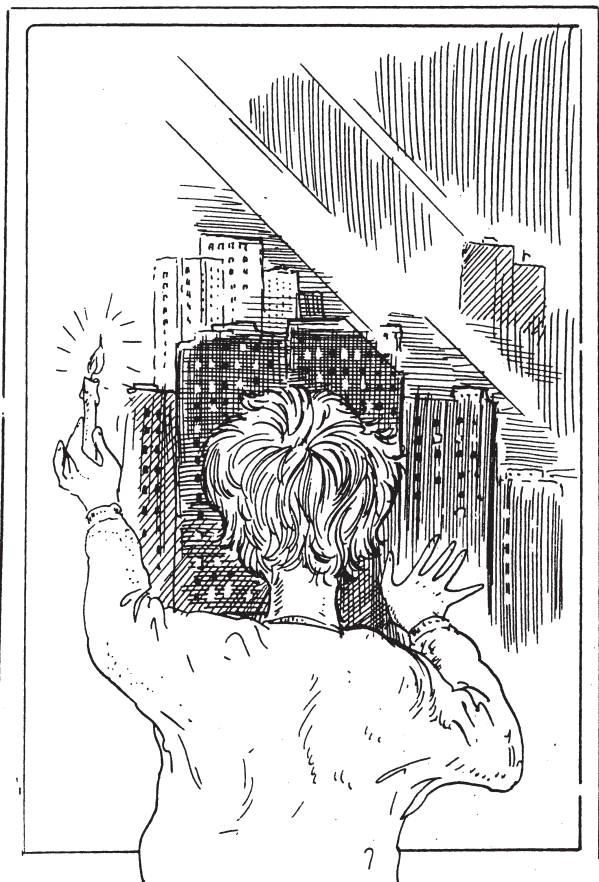
Mit érdekel engem a meseírás, amikor odakint
vár az élet, vár a barát, vár a Tóni!

De amikor kiléptem a lakásomból a folyosóra,
láttam ám, hogy a két szomszédom is éppen az aj-
tót csukja.

– Hová? Hová? – kérdeztem a bal oldalitól, aki-
vel reggel vagy este összefutunk időnként a lépcső-
házban, nemigen tudunk egymásról semmit, csak
köszönünk: „Jó reggelt! Jó napot!”

– Ide megyek csak a ház elé – hadarta. – A bará-
tommal itt találkozom.

– Érdekes, én is – mosolygott ránk a jobb oldali
szomszéd, egy fiatalasszony, és siettünk együtt a
lépcsőhöz.

Furcsa volt. A házból több lakótárs igyekezett velünk együtt lefelé némán és csillogó szemmel.

„Mi történik itt? – kapkodtam a fejem jobbra-balra. – Hova megy ez a sok ember? Tán kigyulladt valahol egy lakás, és én nem tudok róla?”

De még végig se gondolhattam, meg sem válaszolhattam a kérdéseimet, amikor kiözönlöttünk az utcai ajtón, és megláttam a szemben lévő házból kifutó felnőtteket és gyerekeket. A két csoport egymással szemben megtorpant egy pillanatra, és akkor hirtelen, mint egy lámpa a sötét ablakban, kigyulladt fejemben kérdéseimre a válasz.

Ó, én bolond! Hogy lehet az, hogy nem gondoltam erre?

Mindenki jelzett hát mindenkinek! A morzejelekkel hívott mindenki mindenkit lakása ablakából!

Csodálatos este volt. Megtaláltam Tónit meg a harmadik emeleti bácsit, és Ferikatit is, az ifjú házaspárt a hatodikról. De megismerkedtem másokkal, ismeretlenekkel, a többi villogtató magányossal.

Beszélggettünk, nevetgélünk, játszottunk az ívlámpák és a csillagok fénye alatt.

Azóta minden este felvillannak a kicsi fények, kérdeznek és válaszolnak, mesélnek és játszani hívnak a barátaim.

A LEGJOBB BARÁTOM

– Mindenkinek van barátja, csak neked nincs! – korholták a szülei Menyust, ha kicsinykét kibámult az ablakon, vagy elmerengve nézte a szoba egyik sötétebb sarkát. Azt hitték, unatkozik, pedig csak álmodozott. De barátja, olyan „mindentelmondok-nekedmerttemegérted” fajta valóban nem volt. Miért? Ki tudja? Talán mert barátot nem lehet olyan könnyen szerezni, hogy: „Te, ide figyelj, öcsi, gyere már, légy a barátom, ha ráérsz!” A barát titokzatosan terem, növekszik, mint magból a gyümölcsfa vagy a láthatatlanul kicsi sejtéből az ember.

De Menyusnak igazából nem is hiányzott a barát. Van, aki jól érzi magát egyedül, van, aki nem érzi jól magát, csak mással. Menyus a magányt szerette.

Magányában varázslatosan izgalmas jeleneteket látott képzelete képernyőjén. Szörnyekkel harcolt, vagy szörnyek harcoltak egymással, embereket mentett meg, vagy gonosz embereket taszított a feneketlen szakadékba, mély tengerekben úszott, hegyek felett repült, bolygók között száguldozott.

Úgy érezte, nem lehet olyan barát, aki több jót, több boldogságot adhat ennél a titkos mozizásnál.

A szülei azonban folyton rászóltak, ha a tekintete elkalandozott.

– Mindenkinek van barátja, csak neked nincs! Te miért nem tudsz egy rendes fiút találni, akivel leülnétek sakkozni néha?

Menyus időnként a tenyerére támasztotta az állát, és kezdte azt hinni, hogy valóban benne van a hiba. Hiszen ennek meg annak és annak meg ennek annyi barátja van. A buta Sipőcznek, a vigyori Szilvióknak, de még a kétballábás Sóvágónak is akad egy-kettő. Persze nem igaziak, nem olyan „mindentelmondoknedmérttemegérted” fajták, de ha focizni, sakkozni vagy a lányokon röhögni kell, egy szóra ugranak.

A szülei kedvéért Menyhért már mindent megpróbált, hogy barátot kerítsen.

Bárkinek kölcsönadta például a ceruzáját vagy a tollát. Aztán: mielőtt beleharapott volna az uzsonnájába, körbekínálta. És ha hallott egy viccet, felírta magának, hogy másnap elmondhassa a többieknek az iskolában. De hiába. Akinek kölcsönadta a ceruzáját, az megharagudott rá, amikor visszakérte. Akit megkínált az uzsonnájával, az sose kínálta vissza. És ha viccet mesélt, csak azon nevettek, hogy milyen rosszul mondja el ezeket a buta és

ócska vicceket. Időnként Menyus, ha egyedül volt, és elgondolta, hogy hányféleképpen próbált már barátot szerezni, és hogy mennyire nem sikerült, könnyek gyűltek a szemébe, annyira sajnálta magát.

Mit lehet itt tenni? Mit tehet az, akinek képzelete van, de barátja nincs.

„Hoppá! – torpant meg Menyhért egy nap, amikor éppen hazafelé tartott az iskolából. Agyában felvillant a fény, mint fáklya lobban a sötét alagútban, és megszületett a megoldás. – Aki barátot nem talál, az kitalál!”

– Anya! Anyikám! Képzeld el, ma összebarátkoztunk a Pitvaros Andrással! – robbant be a konyhába, amint hazaért. – Tudod, ő az iskola egyik legjobb tanulója, és már egy ifjúsági sakkversenyt is megnyert!

– Hiszen ez nagyszerű! – ragyogott rá a mamája, és amikor a férje hazajött, első dolga volt, hogy elmondja neki: – Képzeld, Menyusnak barátja van! Pitvaros András. Tudod, az iskola legjobb tanulója, aki már két ifjúsági sakkversenyt is megnyert!

– Hiszen ez nagyszerű! – nevetett Menyhért édesapja, és azonnal felhívta a nagymamát. – Képzeld, anyukám, Menyhértnek barátja van! Pitvaros Andrásnak hívják, a város legjobb tanulója, és megnyerte a diákoknak rendezett sakkolimpiát!

– Hiszen ez nagyszerű! – sikoltott a nagymama, és azonnal felhívta mind a huszonöt barátnőjét, hogy elmondja nekik: – Képzeljétek, a kisunokám barátja Iharos Balázs, aki egy matematikazseni, és megnyerte az olimpiát mellúszásban!

Menyhért élete ettől a naptól egy csapásra megváltozott. Már nem szóltak rá, ha kibámult az ablakon, már nem mondták minduntalan, hogy „mindenkinek van barátja, csak neked nincs”, mert ott volt a Pitvaros András!

Szegény kis szemüveges, málészájú Pitvaros Andrásnak fogalma sem volt, hogy ő Menyhért legjobb barátja. Ez azonban egyáltalán nem zavarta Menyhértet abban, hogy meséljen róla otthon, ha megkérdezték, hogy mi újság van a barátjával:

– Képzeljétek el, ma Andrisnak én magyaráztam el a matekot!

– Lementünk a Duna-partra, és kavicsokat dobáltunk a vízbe, azért jöttem ilyen későn.

– Ma Andris elmesélte nekem a legnagyobb titkát! De nem mondhatom el, mi az, mert titok.

– Menyuskám! – fordult hozzá egyszer az édesanyja. – Hogy lehet az, hogy a barátod sohasem látogat meg, és sohasem hív fel telefonon?

– Nincs ideje, sokat tanul, és készül a sakkversenyre – vágta rá a fiú, mert ha az ember egy-

szer hazudik, a többi hazugság, mint a lavina, már jön utána. Jön, és könnyen elsodorhatja a hazudozót.

Történt egy napon, hogy Menyhért édesanyja a piacon találkozott Pitvaros Andris mamájával.

– Annyira örülök, hogy a fiaink barátkoznak – mondta mosolyogva. – Andris kedves gyerek, Menyus sokat mesél róla.

– Barátkoznak? – csodálkozott el Pitvaros mama. – Andris nem is mondta.

Menyhért mamája egy pillanatra zavarba jött, aztán gyorsan az időjárásról beszélt, meg a piaci árakról, amint szokás.

„Ó, a kis füllentő! Mit lódított ez össze nekem!” – dühösködött magában hazafelé, de csak egy kicsit. Anya volt, és ebben a szakmában a megértés és a megbocsátás a két legfontosabb tulajdonság. „Mi vagyunk a hibásak – gondolta később. – Mi akartuk, hogy mindenáron legyen egy barátja. Pedig ő jobban szeret egyedül álmodozni.” Még később így gondolkodott: „Nem akarom, hogy tovább hazudozzon. De azt sem akarom, hogy megszégyenüljön előttünk, mert hazugságon értem. Mit csináljak?”

Mire hazaért a piacról, és letette a kosarakat a konyhában, már tudta, mit kell tennie.

– Ti sohasem vitatkoztok Andrissal? – kérdezte Menyhérttől, amikor leültek ebédelni.

– Soha! – mondta Menyhért, és ez igaz is volt. Hogy vitatkozhatnak egymással azok, akik nem is beszélgetnek?

– Csak azért kérdeztem – mondta lassan, szinte szótagolva a mama –, mert a legjobb barátok között is előfordul néha, hogy összevesznek, és nem lesznek többé barátok.

– De mi nem veszekszünk – szólt halkán a fiú, és felemelte a fejét. Valami furcsát, szokatlant halott az anyai hangban.

– Tudom – nézett a fia szemébe a mama. – A piacon találkoztam Andris mamájával. Ő is azt mondta, hogy jól megvagytok együtt.

Anya és fia farkasszemet nézett. És Menyhért ekkor észrevette azt az együtt érző cinkosságot, amit csak egymást nagyon szerető emberek láthatnak meg a másik tekintetében.

Másnap Menyhért szomorúan jött haza az iskolából.

– Összevesztünk Andrissal, de végleg – mondta, és lehajtotta a fejét.

– Ha összevesztek, hát összevesztek – mondta az asszony később aggódó férjének és a nagymamának. – Előfordul az ilyesmi a legjobb barátok kö-

zött is. Hagyjátok a gyereket, ne zavarjátok: ő tudja, mit miért csinál!

És ettől kezdve Menyhért nyugodtan kibámulhatott az ablakon, vagy nézhette merengve a szoba egyik sarkát, senki sem nyaggatta a családból. Tudták, hogy van barátja, csak most éppen összevesztek. Van ilyen.

MÓNIKA, AZ ARANYHAL

Minden azzal kezdődött, hogy Mónika, akinek sem testvére, sem nagypapája, sem nagymamája nem volt, kapott egy akváriumot, benne kicsi növényekkel és három kicsi hallal.

A hatodik születésnapjára kapta, mert annyira régen és nagyon szeretett volna már valamiféle kis állatot, hogy foglalkozhasson, beszélgethessen, játszadozhasson vele, ha egyedül van. Mert gyakran volt egyedül.

– Nekem miért nincs testvérem? – kérdezte Mónika.

– Mert azt akarjuk, hogy neked mindened meglegyen – válaszolták a szülei.

– És ti miért dolgoztok mindig és mindig? – kérdezte a kislány.

– Mert azt akarjuk, hogy neked mindened meglegyen.

És mert Mónika kérte, vettek neki akváriumot három kicsi hallal. Hogy a kislányuknak mindene meglegyen.

Az igazság az, hogy Mónika inkább egy kiskutyát szeretett volna. De a szülei azt mondták, hogy a kiskutya ugat, meg piszkol, meg folyton sétáltatni kell. Aztán Mónika egy kismacskát szeretett volna. De a szülei azt mondták, hogy a kismacskának hullik a szőre, meg összekarmolja a bútorokat. Aztán Mónika egy aranyhörcsögöt szeretett volna. De azt mondták a szülei, hogy az aranyhörcsögtől rossz szagú lesz a szoba levegője, és betegséget is terjeszt. Aztán Mónika kanárit is akart, meg tengerimalacot is akart, de a szülei mindegyikről lebeszéltek. Azaz okosan és meggyőzően elmesélték, miért nem akarják megvenni az ő drága kicsi lányuknak ezeket a haszontalan és kellemetlen jószágokat.

A halacskák ellen azonban már nem lehetett semmiféle kifogásuk. A halak nem ugatnak, nem hullik a szőrük, nem karmolják össze a bútorokat, és sétálni sem kell levinni őket naponta háromszor. Így hát Mónika hatodik születésnapjára megérkezett a kis akvárium a három kicsi hallal.

Attól kezdve a kislány minden szabad idejét az akvárium körül töltötte. Az üvegfalat tisztogatta, a levegőztetőt ellenőrizte, a halacskákat etetgette, és a kavicsokat igazgatta a víz alatt. És ha már végképp semmi dolga nem akadt, akkor csak ült és nézegette a halak játékát, úszkálását, lebegését.

Mondogatták is egymásnak a szülei:

– Milyen jó, hogy megvettük a halacskákat! Milyen jó, hogy ilyen szépen eljátszadzik vele a kislányunk! Nekünk úgyszincs időnk vele foglalkozni. Dolgozni kell, hogy a mi Mónikánknak mindegyene meglegyen.

És vettek neki új bútort meg új ruhát meg új babát. De Mónika csak a halaknak örült. Mert a bútort holt fából készítették, a ruhát holt növény-

ből szótték, de a hal eleven volt. És embernek igazi társ, barát más, mint élő, ki lehetne?

Ült Mónika az akvárium előtt, ült és nézdegélt addig-addig, míg alaposan meg nem ismerkedett az ő kis halaival.

Legelőször megtanulta megkülönböztetni őket, és nevet adott nekik. A szivárványos farkú neve legyen László, a nagy hasú neve legyen Anna, a cikázó neve legyen Julika. Aztán megtanulta, mit jelent, ha mélyre merülnek a halacskák, mit jelent, ha a felszínre jönnek. Mért kergetik egymást, ha haragszanak, és mért örülnek, ha zubog a víz a levegőtető készülék apró buborékaitól.

Reggel, amikor felkelt, rögvest az akváriumhoz sietett, és megkérdezte:

– Hogy aludtál, László? Nem vagy beteg, Anna? Jól pihentél, Julika?

De nem ám emberi szóval, emberi fülnek érthető hanggal kérdezte, hanem a tekintetével, a szemöldökével, a mosolyával, vibráló szempillájával, megremegő orrocskájával. És a halak mind a hárman az üvegfalhoz gyűltek, mintha értenék a szótlan szavakat. És válaszoltak is! Hogy mit? Azt csak Mónika tudhatta, mert felnevetett, és beszórt nekik egy csöpp tubifexet reggelire.

Szobájukban a szülei meghallották a nevetését.

– Hallod? – mondta az anyuka. – Milyen vidáman játszik a halaival! Boldog gyerekkora van a mi Mónikánknak, és ennek örülök.

– Én is – mondta az apuka. – Csak furcsállom, hogy mostanában nem keres meg este, hogy meséljek neki.

– Hiszen úgyszincs időd.

– Nem mondja azt, hogy játsszak vele.

– Eljátszik egyedül.

– Nem kérdezi meg, hogy mit csinálok.

– Hiszen úgyis tudja.

– Igaz – mondta az apuka. – Ha az ember azt akarja, hogy a kislányának mindene meglegyen, akkor dolgozni kell.

Telt-múlt az idő, hétre hét, hónapra hónap, és Mónika szülei azt vették észre, hogy a kislányuk már alig-alig beszél.

Nem kérdezi őket semmiről, és nem válaszol nekik, ha kérdezik. Csak az ajkait nyitogatja, csücsöríti, cuppogtatja, mosolyog.

– Talán orvoshoz kellene vinni – mondta az anyuka.

– Nincs láza, komoly baj nem lehet – mondta az apuka.

– Azért én mégiscsak elviszem az orvoshoz, majd ha lesz egy kis időm – mondta az anyuka.

Nem tudták, hogy Mónika már sohasem fog

beszélni. Nem tudhatták, hogy az ő drága kislányuk elfelejtette az emberi beszédet.

Nem sejtették, hogy ez az embergyerek megtanulta a halak néma nyelvét.

– Mi újság a világban? – kérdezte László, a szivárványos farkú.

– Az emberek futkosnak, sietnek, szaladnak – cuppogta vissza Mónika.

– Hova, hova? Miért, hova? – kacarászott Anna.

– Dolgozni, pénzért, hogy a gyerekeiknek mindenük meglegyen – felelte Mónika.

– És a gyerekeik mit csinálnak? – cikázott Julika.

– Ülnek otthon, és várnak. Várják, hogy felnőttek legyenek – válaszolt a halak nyelvén Mónika.

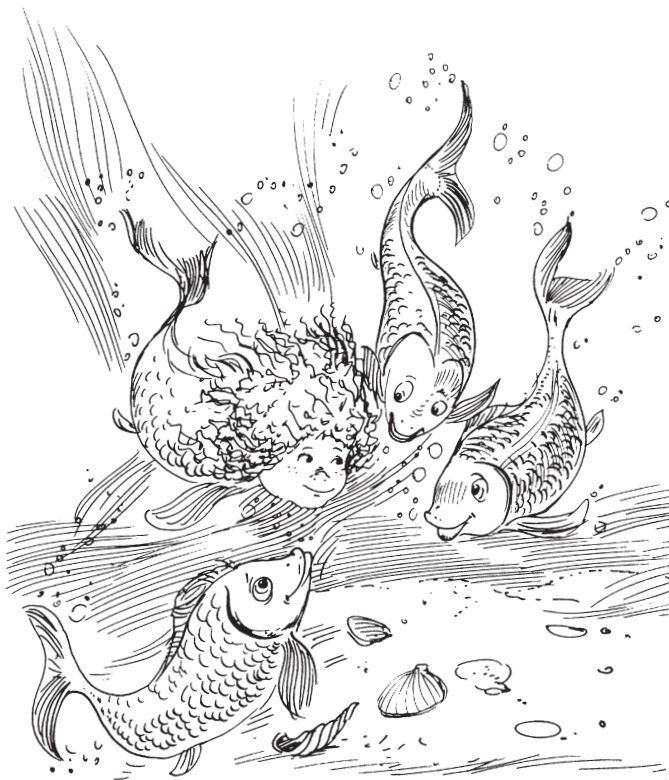
– Ez nem öröm – mondták a halacszkák. – Akkor már nekünk is jobb itt az akváriumban. Egy-mással játszunk, örülünk a fénynek, a víznek, az ételnek és az életnek.

– Én pedig örülök az örömötöknek – mondta Mónika.

Így beszélgettek, játszadoztak ők négyen, így ismerték, így szerették meg egymást mind jobban és jobban, mígnem egy napon, egy tavaszi napon, amikor Mónika édesanyja benézett a gyerekszobába, sehol sem látta az ő drága kicsi lányát.

– Mónika, hol vagy? – kiáltott fel, és az ijedt hangra az apuka is beszaladt.

– Mónika, hol vagy? – kiáltott ő is, de hiába. Csend volt. Csak a halcskák fickándoztak vidáman a vízben: egy szivárványos farkú, egy nagy hasú, egy cikázó és egy aranyozott pikkelyes.

AZ ELTÉVEDT GYERMEK

– Bácsi, kérem, eltévedtem!

Na még csak ez hiányzott! Nekem sürgős dolgom van! Engem várnak! Én rohanok! Nagy baj lesz ám, ha én nem leszek itt meg ott időben. Én fontos ember vagyok, fontos ügyekben döntök, nekem még a gyerekeimmel sincs időm játszani, és akkor ez a maszatos kiskölyök megállít. Áll az utcasarkon, az egyik szemöldökét felemeli, a száját lebiggyeszti, és úgy néz könnyörgő pillantással, hogy az a bengáli tigris, az a bizonyos emberevő is papír zsebkendőt szorítana a szemére, ha látná. Az órámra nézek: ó, ó! Már el is késtem egy halaszthatatlanul fontos találkozóról! Szegény fejem! De azért megállok, lehajolok, mert én jó ember vagyok, persze csak egy percre, egy pillanatra, és hadarva, gyorsan megkérdezem:

– Hogy hívnak? Hol laksz? Hány éves vagy?
Hogyhogy eltévedtél?

A gyerek megrázza a fejét, és azt mondja:

– Dávid.

– Dávid? Annyit tudsz mondani, hogy Dávid?
Milyen Dávid?

– Dávid – mondja, és néz könyörgő kiskutyaszemével. Az orra remeg, mint aki mindjárt sírni kezd, egy vékony kék ér lüktet a halántékán, nekem pedig ketyeg az óráim, mert engem, kérem, halaszthatatlanul fontos ügyekben... Vagy ezt már mondtam?

Megfogom a kezét – milyen kicsi keze van egy kicsi gyereknek! –, és állok, mint lebetonozott kerítésoszlop a sarkon. Most mit csináljak?

– Mondd, Dávidka – kérdezem óvatosan –, milyen házban laktok?

– Nagy házban – mondja Dávid, és rám mosolyog. Érdekes, mosolyogva szebb. Mosolyogva minden gyerek szebb. Még az olyan buta gyerek is, aki azt válaszolja a kérdésemre, hogy nagy házban lakik.

– Hány éves vagy, Dávid?

– Öt.

– Egy ötéves gyerek nem lehet olyan butácska, Dávid, hogy nem tudja, hol lakik! – nézek a szeme közé, mire ő ártatlanul mosolyogva visszabámul, mint aki azt mondja, hogy: de, lehet!

Farkasszemet nézünk. Pontosabban én *bárányszemet* nézek, csak ő néz farkasszemet, ha rám néz. Mert dühös vagyok. Mért kell nekem egy kisgyerek kezeit markolászva állnom az utcasarkon, amikor halaszthatatlanul sürgős és fontos teendőim várnak stb.?

– Keresünk egy rendőr bácsit, hogy segítsen – mondom Dávidnak, aki erre kitátja a száját, és éktelen bőgésbe kezd. Úgy megijedek, hogy elengedem a kezét, hátralépek, és majdnem betöröm a kirkat üvegét a hátsó felemmel. A járókelők megállnak, megvetően ránk bámulnak, és az egyik dühösen az arcomba fúj:

– Mért bántja azt a szegény gyereket? Nem fél Istentől?

Még hogy én bántom? Én, aki már öt perce anyja helyett az apja vagyok?!

– Hallgass már! – súgom ennek az üvöltő bébisakálnak. – Nem keresünk rendőr bácsit, ha nem akarod, jó?

– Jó – mondja Dávid, és azonnal abbahagyja a sírást. Majd hozzát teszi: – Éhes vagyok!

Na még csak ez kellett! Miközben engem fontos emberek fontos helyeken várnak, és a gyerekeim egyedül üldögélnek otthon, én egy idegen, maszatos kölyköt etessek? Azt már nem!

– Mit akarsz enni? – kérdezem Dávidkától, és ismét megfogom a kezét.

– *Hódogot* – mondja azonnal, és már húz is a hot dog árus felé. Furcsa! Azt mondja, hogy eltévedt, de azt pontosan tudja, hol lehet azt a kiflibe gyömszölt kolbászt kapni. Gyanús! Nagyon gyanús!

Mindenesetre veszek neki egy kiflikolbit (nekem ez a név jobban tetszik, mint a hot dog), és veszek magamnak is. Hiszen én nem is reggeliztem! Persze, megint rohantam, mert fontos ember vagyok, és sürgős dolgom volt, és ilyenkor aznap végképp nem érek rá eszegetni.

Esszük a kiflikolbit. Nézem Dávidot. Egyáltalán nem úgy néz ki, mint aki el van keseredve, hogy eltévedt. Inkább úgy néz ki, mint aki nagyon elégedett, hogy ehet. Érdekes, egészen jó ez a kiflikolbi. Egészen jó így álldogálni az utcán, mintha nem lenne semmi dolgom, és eszegetni, nézegetni.

Milyen fura figurák szaladgálnak az utcán! Egy kalapos jön, előreszegezi az állát, és úgy csörtet a tömegben, mint vaddisznó a cserjésben. Vaddisznó tömött aktatáskával! Hú de fontos ember lehet! Aztán egy kövér asszonyosság siet két üres szatyorról a kezében. Fújtatva vonul, mint a katona, ha csatára hívja a trombitászó. Irány az áruház! Vagy ott van az a fiatalember könyvekkel a hóna alatt. Rohan át az úttesten, ugrabugrál jobbra-balra, kerülgeti a kocsikat, mint vadászok elől menekülő nyúl a földtúrásokat a mezőn.

Hoppá! – kapom be a kiflikolbi végét. Csakhogy én nem azért vagyok itt, hogy a lótó-futó, bús pesti népet figyelgessem, hanem hogy gyorsan hazatereljem ezt a Dávid nevű eltévedt bárányt, és

fussak a dolgom után, mint a többiek. Odafordulok Dávidhoz, hogy újabb faggatózásba kezdjek, de – uram, ne hagyj el! – Dávid nincs sehol. Megfordulok, körbenézek, pillantgatok, keresgélek, de hiába. Érzem, verítékcseppek ütözköznek ki a homlokomon. Álmodtam volna az egészet?

Odamegyek a kiflikolbiárushoz, megpróbálok könnyed lenni és mosolygós, nehogy bolondnak tartson, úgy kérdem:

– Uram! Nem látott véletlenül erre menni egy olyan ötévesforma kisfiút?

A tokás, kék szemű férfi rám vigyorog, miközben beletömi a meleg kiflibe a kolbászt.

– Dávidot?

Leesik az állam. Visszateszem, de elfelejtek mosolyogni.

– Ismerni tetszik?

– Persze! A Tóth Erzsí kislefia. Ott laknak szemben a harmadikon. Tudja, az apja itt hagyta őket. Az anyjának meg folyton takarítani kell, hogy megéljenek. Magának is bemesélte, hogy eltévedt?

– Ó, dehogya! – legyintek kacagva. – Csak úgy megtetszett ez a kis kedves, helyes fiúcska, és vettem neki egy hot dogot.

– Mert azt szokta csinálni – folytatta a tokás újabb kolbikat gyömöszölve a kiflikbe –, hogy megszólítja a járókelőket, és azt mondja, eltévedt.

Néha sír is, hogy jobban higgyenek neki, és ide-oda mászkál velük a környéken. Sétál, beszélget, szóra-kozik, játszik, aztán meglóg. Ha át akarják adni a rendőrnek, zokogni kezd. Ügyes kis kölyök! – viho-rászik a kiflikolbis, mire én elhúzom a számat.

– Ügyes!

– A legbutább felnőttekkel még hot dogot is vásároltat magának!

– Igen?! – kacagok fel. – Tényleg?

– Persze. De nem lehet rá haragudni. Olyan bájosan csinálja. És annyira egyedül van. Ez az egyetlen szórakozása. Nézze csak meg! Szerintem most is ott áll a sarkon, és várja az újabb áldozatát.

Könnyed kézlegyintéssel elköszöntem a kiflikolbistól, aztán odalopóztam a sarokhoz. Reszkess, Dávid! Ezt nem viszed el szárazon! Egy ilyen elfoglalt és fontos embert, mint én, ilyen hülyeséggel feltartani! Sőt becsapni!

Óvatosan kilestem a sarok mögül. Ott állt az én kis Dávidom, ahol az imént találkoztam vele. Ott állt, és fogta egy öltönyös, nyakkendő, aktatászkás férfi mutatóját, legörbült szájjal és megszeppenve.

A férfi riadtan kapkodta a fejét jobbra-balra.

– Most mit csináljak veled? – hadarta. – A nevedet se tudod, a lakcímedet se tudod! Hogyhogy eltévedtél? Nekem sietnem kell! Engem várnak! Én fontos ember vagyok! Nem érek rá eltévedt gyerekeket kísérgetni! – lihegte az aktatászkás, de nem mozdult. Hagyta, hogy a gyerek a mutatóját markolássza riadtan.

Visszabújtam a sarok mögé, hogy jól kiröhöghessem magam.

Ezt a hülye pasast! Most jól bekapta a horgot! Hajrá, Dávid!

TITITÁ CSACSUKÁRÓL

Pálcikavékony, copfos kislány volt Tititá. Már ezt is nagyon furcsálltuk. A nyíregyházi kettős számú iskolában, ahova annak idején jártam, még sovány kislány is alig akadt. A harmadik b-ben pedig daginak csúfoltuk mindegyiket. Ha nem volt dagi, akkor is. Copfot pedig senki sem hordott.

Nemcsak az alakja és a hajviselete volt fura az új kislánynak, hanem sápadt, sárgás bőre, keskeny vágású szeme, kicsi orra, szája is.

Nem láttunk még ilyen arcot az iskolában soha.

Október közepén hozta be Tititát az osztályba Ili néni először.

– Új osztálytársatok lesz – mondta. – A neve: Ti Hoa. Felírom a táblára. – És felírta. – De szólítások talán Tinek vagy... Titinek. Ha ő is beleegyezik.

Az idegen kislány elmosolyodott.

Azt hiszem, akkor szerettem bele. Olyan volt a mosolya, mint amikor kimentem apával hajnalban horgászni a tóra, és éppen felkelt a nap.

Ili néni körülnézett, aztán rám mutatott.

– Gábor mellett van üres hely. Ülj most oda. Aztán majd meglátjuk...

Életemben először örültem annak, hogy izgómozgó, nyugtalan, azaz rossz gyerekek tartottak az iskolában, s ezért külön padba ültettek. Persze amikor Tititá leült mellém, félrehúzódtam, és elfordítottam a fejem. Még grimaszoltam is. Hiszen Tititá idegen volt, és láttam, a többiek is elhúzzák a szájukat.

Néha azért lopva rápillantottam. Mosolygott. De már nem olyan napfelkeltésen. Inkább szomorúkán. De nekem így is gyönyörű volt. Persze nem mondtam meg neki. Kilencéves voltam. Inkább jól oldalba böktém, és odasziszegtem:

– Mit vigyorogsz, kecskebéka?

Akkor elkomolyodott.

Szünetben a többiek körülöttünk kóvályogtak.

Én a pad szélére húzódtam, mint akit az egész dolog nem érdekel.

Az osztálytársaim mindenfélét kiabáltak Tititáról egymásnak.

– Nézd már: ez kínai! Olyan kínai szeme van – mondta az egyikük.

– Dehogyan kínai! Indián! Indiából! – mondta a másik.

– Hülye vagy! Az indián vörös bőrű, ez a Tititá meg sárga!

Ekkor hangzott el a Tititá név először. Persze mindenki röhögcsélni meg csúfolódni kezdett:

– Tititá! Tititá! Szolmizálj! Tititá! Mit ittá’?
Tititá!

De Tititá csak mosolygott rájuk rendületlenül.

– Ez nem is tud magyarul! – süvítette Becskei Frici. – Dujuszpikinglis? – Tititá hallgatott. – Isten bizony néma! – folytatta Becskei, és rám kezdett mutogatni. – Összeillő pár! Mindig együtt jár! Néma, béna! Tititá! Béna, néma! Tititá!

Becskeinek ugrottam. Letepertem a földre, és jó alaposan a padlóba ütöttem a fejét.

Engem ne csúfoljon!

Ili néni választott szét bennünket, és persze megint beírt az ellenőrzőbe.

A következő szünetben már nem csúfolták Tititát. Két-három lány körülvette, és a hosszú copfját dicsérték. Akkor hallottam először beszélni.

– Minden reggel édesanyám fonja be – mondta vékony, éneklő hangon, ahogy a madarak csicse-regnek hajnalban a tó mellett. Nagyon tetszett a hangja is.

– Honnan jöttél? – kérdezte az egyik lány.

– Csacsukuából – mondta Tititá.

– Az meg hol van? – bámult rá a másik lány.
Tititá lehajtotta a fejét.

– Nagyon-nagyon messze.

Este apukámtól megkérdeztem, hol van Csacsukua.

– Micsikua? Csacsukua? – bámult rám. – Az egy csillag neve, nem?

Másnap első órán írtam egy cédulát Tititának.

„Tudom! Te egy csillagról jöttél! Az űrből! Igaz?”

Tititá rejtélyesen elmosolyodott, és egy kicsit lehunyta a szemét.

„Szóval igaz! – dobbant meg erősen a szívem. – Tititá a Csacsukuáról jött! Apa megmondta, hogy az egy csillag!”

Tititá visszacsúsztatta a cédulámat. A papír hátoldalán egyetlen szó állt csupa nagybetűvel: TITOK!

A számra szorítottam a kezemet, és attól kezdve senki sem csúfolhatta Tititát, mert velem gyűlt meg a baja. Két nap múlva már mindenki tudta, hogy Csacsukua egy csillag. Nem értem, honnan tudhatták meg. Én csak a Becskeinek mondtam el, amikor kibékültem vele focizás közben.

Tititá nem haragudott rám. Csak én voltam dühös, amikor a többiek körülsündörögték, és megfogdosták a ruháját meg a copfját, hogy más-milyen-e, mint a földi gyerekeké.

– Menjete a saját padotokba! Én sem mászom rátok!

De Tititá némán a karomra tette a kezét, és én megrántottam a vállam. Maradjanak. Nekem nyolc!

Attól kezdve Tititának folyton mesélnie kellett. Hogyan jött a földre? Miért jött? Mi van a Csacsukuán? Meddig marad velünk? És ő halk, éneklő hangján csak mondta, mondta:

– Nem árulhatom el, hogyan érkeztem ide. Mert akkor nem mehetek vissza. Ami nagy baj volna, mert nekem ott van az otthon. De ha akarjátok, mesélek Csacsukuáról.

Persze hogy akartuk.

– Csacsukua... – kezdte, és álmodozva kinézett az ablakon – Csacsukua egészen más, mint a föld. Csacsukua egy csillag. Persze ott is vannak fák meg állatok, városok és autók, de mégis más. Mert Csacsukuán mindig béke van. Vagyis nincs háború, nem járnak fegyverrel a katonák az utcán, az emberek boldogok, és sokáig élnek.

Aztán az áruházakban például mindent lehet kapni. Ennivalót, játékot, ruhát, amit csak akartok. És nem kell fizetni érte. Csak fogod, és amire szükséged van, azt elviheted. De senki sem visz el többet, mint ami neki kell. Nem visz el húsz babát, hiszen játszani egy-két baba is elég. És a csokiból is csak egyet kérünk. Mert bármikor visszamehetünk a boltba, és újra kaphatunk, ha szeretnénk.

Van iskola is Csacsukuán, igen. De másmilyen, mint itt. Ott a gyerekek mindennap megbeszélik a tanító nénivel, hogy aznap miről szeretnének tanulni. És akkor egész nap arról beszélgetnek. Például azt kérik, hogy ma a majmokról legyen szó.

Akkor kimennek az udvarra, ahol a majmok ugrándoznak a fán, és meg lehet őket figyelni.

Csacsukuán nincs vadállat. Minden állat szelíd. Az oroszlánok sétálnak az utcán, és bárhova bemehetnek, szívesen látják őket. Csacsukuán nem verik az állatokat vagy a gyerekeket. Ott mindig mindenki mosolyog...

Így mesélt Tititá azon a szépséges, éneklő hangján, de mindig hozzáfűzte, hogy amiről beszél, az titok. Ha elmondjuk a felnőtteknek, Csacsukua eltűnik az égboltról, elszáguld olyan messze, ahol ember már soha nem érheti el.

Tititát délután mindig az édesanyja várta az iskola előtt. Az édesanyja nem volt olyan vékony, mint Tititá. A szeme sem volt ferde. A szája sem volt kicsi. És Edit néninek hívták. Olyan volt, mint bármelyik édesanya.

Tititá meg én közel laktunk egymáshoz, ezért mindig hazáig kísérhettem. Az édesanyja néha megengedte, hogy még kicsit beszélgessünk a lépcsőkön ülve a ház előtt. Ott mondtam meg Tititának, hogy szeretem. Ott mondta meg Tititá, hogy ő is szeret engem. Szeret, de sohasem lehetek a férje. Neki vissza kell menni Csacsukuára, mert ott várja őket az édesapja. Megmutatta a fényképét. A fényképen rövid ujjú ingben vékony, sápadt, ferde szemű férfi állt egy bicikli mögött.

Nagyon fáj nekem, hogy egyszer elhagy Tititá. De tudtam, nem tehetek semmit. Mindenkinek otthon a helye.

Aztán eltelt hat hónap, tavasz lett, és egy nap Ili néni bejelentette, hogy a következő héten Tititá már nem jár velünk, mert visszamegy a hazájába. A lányok sírtak. Én pedig megint összeverekedtem Becskeivel, mert azt hazudta, hogy Tititá biztosan Ázsiába megy vissza, nem a Csacsukuára. Neki megmondta a nagybátyja, aki taxisofőr.

Hülye Becskei! Honnan tudna egy felnőtt a Csacsukuáról, amikor nem is tudhat?!

Ili néni persze megint beírt az ellenőrzőmbé.

Az utazásuk előtti este könnyezve búcsúztunk el egymástól, ahogy az szerelmesek között szokás. Akkor ott, míg ültünk a lépcsőn, kéz a kézben, Tititá elárulta nekem a legnagyobb titkot: megmutatta az égen, melyik csillag a Csacsukua. A legszébb csillag volt. Fényesen izzott a hold közelében.

Azóta sok év telt el. Felnőttem. Tititáról nem hallottam többé. Sokáig vártam, hogy levelet küld vagy üzen, de hiába. Sok-sok estén át álltam az ablaknál, és mozdulatlanul néztem a Csacsukuát. Néztem, néztem, hátha meglátok rajta egy hatalmas lámpát, amint azt villogja felém, hogy: „Ti-ti-tá, eljövök! Ti-ti-tá, várj reám! Ti-ti-tá...”

JULIKA ÉS A TITKOS KÖLTŐK

Az intézetben minden gyerek kapott levelet, ki hente, ki havonta, csak Árvai Julika nem.

A postás minden áldott nap délelőtt tíz órakor biciklijével és a dagadt táskájával megérkezett a vörös téglás épület elé. Bement a kerek udvarra, megállt a tulipánok karéjában, és kiabálni kezdett:

– Meghoztam a levelet! Nem sokat, nem keveset! Foltosak, mert aki írta, mind a két szemét kiírta!

Így kiáltott a nádszálvékony ember, merthogy költő volt az istenadta, mint errefelé a Nyírségben mindenki. Csakhogy mások – hentesek, asztalosok, gyárigazgatók meg tanárok – titokban tartották a költőségüket, és a ruhásszekrény mögé meg a vasalt ingek alá rejtették a verseiket. Ha pedig valaki a családból azokat megtalálta, letagadták, hogy ők a szerzők. Egyedül a postás énekelte ki minden költeményét. Csúfolták is érte a háta mögött.

„Bolond ez! – mondta a sok titkos költő. – Verset ír!” De a postás nem törődött velük. A madár is

dalol, ha dalolnia kell. Meg lehet fogni, kalitkába lehet zárni, de elnémítani soha.

A gyerekek szívét az intézet osztálytermeiben megdobogtatta a postás verse. A *Himnusz* se jobban. Bármilyen óra volt éppen, mindegyikük csak arra tudott gondolni, hogy kapott-e levelet. És ha kapott, kitől? És milyen hosszút? Mert az sem mindegy. A hosszú levelet sokáig lehet olvasni, és amíg az ember olvassa, azzal beszélget, aki a levelet írta: anyával, apával, testvérrel, barátal. Csak Árvai Julika szíve nem dobogott hangosabban. Ugyan ki írna neki? Az ő szülei egy messzi országba szaladtak sok-sok éve, ahol bizonyos hosszú farkú állatok az erszényükben hordják a kicsinyeiket, jó példát mutatva a lelketlen szülőknek. Nem is ment oda Julika soha az ebéd utáni nagy levélosztáshoz. Mért hallgassa ő az örömujjongásokat? Mért fájjanak neki a dicsekvések, hogy „Nekem két oldalt írtak!”, „Nekem hármat!”. Ült az ebédlőasztalnál a tányérja előtt, és a kanállal köröket rajzolt a zöldborsó-, a lencse- vagy a babfőzelékbe.

Így teltek az évek.

Hanem egy nap annak a nádszálvékony postásnak, aki költő is volt, mint tudjuk, éppen ebédidő után akadt dolga az intézetben. Táviratot hozott vagy expresszcsomagot, ugyan mindegy, de az biz-

tos, hogy amikor átcoszogott az ebédlőn, megakadt a szeme a tányérjában kotorászó kislányon. Rögtön tudta, mi a baj. Mert a költők ilyenek. Mutass nekik egy könnycseppet, mindent elmondanak a bánatról. Mutass nekik egy vércseppet, mindent elmondanak a halálról.

A mi postásunknak is elég volt, hogy látta Julikát, és hallotta a levélbontogatók vidám zsviváját, megvilágosodott benne az igazság. És mert az

igazság a költőknél mindig dalban jelentkezik, így szólt:

– Kanál, villa, asztal, szék, nem ízlik a főzelék?

Mire Julika felállt, lehajtotta a fejét dacosan, és összeszorította a száját, ahogy a felnőttek előtt szokta, amikor felelősségre vonják. Hanem szegény postást semmi mással nem döbbsenhetett volna meg úgy, mint ezzel a néma bénasággal. Merthogy előtte még soha senki sem állt lehajtott fejjel. Nem olyan ember volt ő, aki megalázza a többieket.

– No... kislányom – dadogta, mert hirtelen verselni is elfelejtett. – Ül csak le, és egyet se félj! – De mert költő volt, hozzátette: – Egyet se félj! Mindig remélj! – És kisietett az ebédlőből. Hanem akkor első dolga volt, hogy megtudja a kislány nevét. S a nevével együtt megismerte árvaságát: szomorú élettörténetét is. Aztán visszakarikázott a faluba.

Harmadnapra csoda történt. Az ebéd utáni nagy levélosztásnál tízszer hangzott el Julika neve, tíz vastag borítékot nyomtak a kezébe, és tízszer lebbent fel a többiek irigykedő sóhaja.

Azt kérdezitek, mit csinált a postás? Alig valamit. Csak jártában-keltében, hentesnél, asztalosnál, gyárigazgatónál, tanárnál elmesélte, hogy van az intézetben egy Árvai Julika nevű kislány, aki so-

hasem kap levelet, és úgy hallgat, mint hó a fa csúcsán, gyémánt a föld mélyén.

„No és? Mit csináljak? – mondta a hentes, az asztalos, a gyárigazgató meg a tanár úr idegesen. – Nekem sok a dolgom! Nem érek rá mindenféle kislányokkal levelezni! Még csak az kéne!” De amint

hazaértek, izgatottan kiszedegették a ruhásszekrény mögül meg a vasalt ingek alól a verseiket, beletették egy borítékba, és rövid levél kíséretében elküldték Julikának.

„Kedves Julika! – írták mindannyian. – Én is egyedül vagyok. Én se kapok leveleket. Ezért írom a verseket. Ne áruld el a nevemet!” És Julika minden verset elolvasott, és mindenkinek válaszolt, és mosolygott, és hallgatott.

Attól kezdve azonban nemcsak Julika vidámodott meg, hanem minden mogorva, titkos költőember a Nyírségben. A hentes énekelve hasogatta a karajokat, az asztalos a repkedő forgácsokkal együtt kuncogott, és a gyárigazgató meg a tanár is szegfűt tűzött a gomblyukába, ha dolgozni ment. Így van ez, mióta világ a világ: csak a madár boldog, ha önmagának dalol, az ember soha.

HOL VAGY, DÁVID?

Dávid este hat és hét óra között eltűnt a szobájából, miközben a szülei otthon voltak, a tévében harsogták a híreket, és kint, a sötét Budapesten száraz leveleket sodort a hűvös, novemberi szél.

Csak a szemüvege maradt a nyitott könyv mellett az ágyon, a vékony, szőke kisfiú nem volt sehol.

Az ajtón nem mehetett ki. A szülei biztosan észrevették volna.

Az ablakon át sem szökhetett el: Dávidék egy toronyház ötödik emeletén laktak.

No de akkor hogyan? Hova tűnt? Mi történt?

Ez az este is ugyanúgy kezdődött, mint a többi.

Dávid egész délután az ágyára kuporodva olvasott, mint mindig, ha a szülei nem voltak otthon, és unta a tévét. Aznap ismét a távoli csillagról érkezett kis herceg meséjét olvasta, amit egy francia pilóta írt. A történet úgy kezdődött, hogy Saint-Exupérynek, az író-pilótának elromlott a repülőgépe, és le kellett szállnia a sivatagban.

„Ott dőltem álomra az első este a homokon, ezer mérföldnyire minden lakott helytől. [...] Elképzeltél hát, mennyire meglepődtem, amikor hajnalban egy fura kis hang ébresztett föl. Azt mondta: »Légy szíves, rajzolj nekem egy bárányt!«”

Ha egy történet megtetszett Dávidnak, elolvasta újra meg újra. Régen a meséket tízszer is. A brémai muzikusokat tizenötször. *A kis herceget* még csak háromszor.

Éppen ott tartott, hogy a kis herceg a kígyóval beszélget, mert vissza akar menni a bolygójára, amikor odakint nyílt az ajtó. Dávid ugrott, szaladt, a szülei érkeztek. Egész délután erre várt.

Édesanyja tömött szatyorral, édesapja teli táskával, fáradtan támolygott be az ajtón.

– Jaj a fejem! – siránkozott az egyik.

– Jaj a lábam! – nyöszörgött a másik.

– Jaj de nehéz napom volt! – mondták egyszerre, és dőlt belőlük a panasz. Mert buta a főnök, nagy a forgalom, piszkos a levegő, drága az élet, kevés a pénz, és semmire sincs idő.

– Megint *A kis herceget* olvasom! – kiáltotta Dávid. – Most már negyedszer! – S kezdte volna mesélni, hol tart, amikor megszólalt a telefon.

– Jaj, szervusz, Olgám, de jó, hogy hívsz, képzeld... – hadarta Dávid mamája, és a barátnő-

jének is elmondta, hogy buta a főnök, nagy a forgalom, piszkos a levegő, drága az élet satöbbi, satöbbi.

– Már a kígyónál tartok... – fordult Dávid az édesapjához, de az apja csak bólintott, lerogyott a fotelba, és bekapcsolta a tévét.

– Jó, jó, majd elmondod, de hadd nézzem meg előbb a híradót, mert nem tudok semmit a világról. – És már nézte is, hogy mi érdekes történik Berlinben, Londonban meg Tanganyikában, messze, messze, ahol a madár se jár.

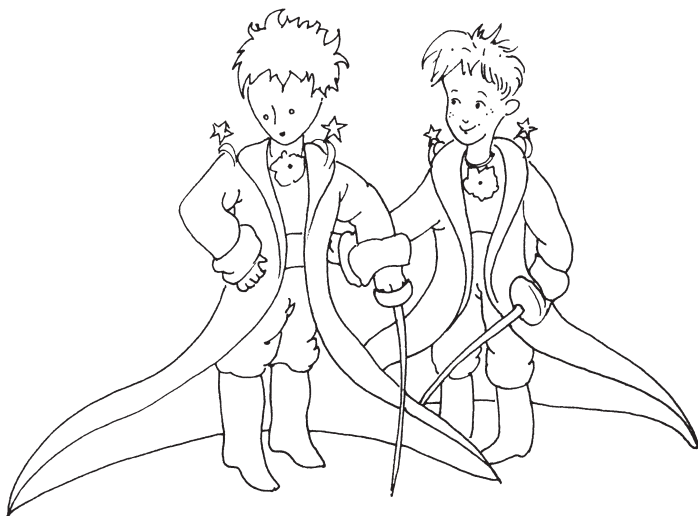
Dávid kicsit állt, kicsit várt, aztán visszament a szobájába, hogy újra elolvashassa, hogyan segít a kígyó a kis hercegnek visszatérni a bolygójára, ahol nincs más, csak egy védtelen virág meg egy bárány.

– Dávid! Vacsora! – nyitott be egy óra múlva az ajtón a mamája, de a gyerekszoba üres volt. – Dávid! – mondta ismét és még hangosabban. – Most ne bújócskázzunk, jó? – És a mama dühösen bekukkantott a szekrénybe, az ajtó mögé, de még az ágy alá is, ahol egy gyerek elérhet. – Ezt a buta kölykét! Épp most van kedve játszani, vacsora-időben?

De nem találta a fiát sehol.

Nem értette.

Szólt a férjének, és ketten újra átkutatták a

gyerekszobát, egyre értetlenebbül és egyre rémültebben.

Dávid azonban nem volt sehol. A két felnőtt csak állt, néztek körbe-körbe, s dadogtak, mint két ijedt gyerek.

– Nem tűnhetett el... Ajtó, ablak zárva... Dávid! Dávid... Gyere már! Ne butáskodj! Akarod, hogy megbeszéljük *A kis herceget*?

De válasz nem volt. Csend volt.

Az anya remegő kézzel felemelte az ágyról a gyerek szemüvegét, rápillantott a könyvre, és a lélegzete elakadt.

A könyv ott volt kinyitva, ahol a rajzon palásttal és karddal a kis herceg áll. Csakhogy a rajzon nem egy kis herceg volt, hanem kettő. Két egyfor-

ma paláستtal és két egyforma karddal. És az egyik kis herceg kicsit hasonlított... igen, hasonlított, nagyon hasonlított Dávidra!

Az anya némán intett, az apa a rajzra nézett, és elsápadt. Hogyan...?! Hogyan került a gyerek a könyvbe? Hiszen... hiszen ilyen nem lehet! Ilyen nincs!

Vagy mégis?

Azonnal felhívták a pszichológust. Mit lehet csinálni? A pszichológus nem tudta. Azonnal felhívták a rendőrséget. Mit lehet csinálni? A rendőrség nem tudta. Azonnal felhívták a szigorú nagymamát. Mit lehet csinálni? A nagymama tudta.

– Hát nem értitek? – kérdezte. – Hát ezt se értitek? Dávidka beleolvasta magát a könyvbe. Olvasta, olvasta, újra meg újra, addig-addig, amíg a történetbe bele nem került. Vissza akarjátok kapni a fiatokat a könyvből? Ki kell olvasni belőle. Addig olvassátok, hangosan mondjátok, amíg vissza nem jön, meg nem találjátok.

– És ha nem jön vissza? – zokogott Dávid anyja. – Ha végleg a könyvben marad?!

– Az a ti hibátok – mondta a szigorú nagymama, és letette a kagylót.

Azon az éjszakán az anya és az apa egymást váltva négy-öt oldalanként, hangosan olvasta fel *A kis herceget*. És olvasták egyszer, olvasták kétszer, há-

romszor, négyszer. És az álmoságtól lecsuklott a fejük, lecsúszott a könyvről a kezük, de csak olvastak, olvastak, míg halvány fénnel fel nem bukkant a házak között a reggel.

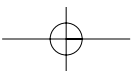
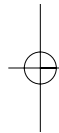
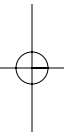
– „Nem játszhatok veled – mondta a róka. – Nem vagyok megszelídítve” – olvasta éppen az apa, mikor az asszony hirtelen megragadta a kezét.

A férfi felpillantott.

Dávid az ágyán feküdt. Nem volt rajta palást, nem volt a kezében kard, csak hevert ruhástul a takarón, és aludt mélyen, mint máskor is, ha elszundított hirtelen.

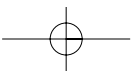
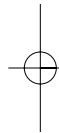
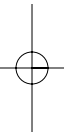
Akkor a szülei némán és óvatosan levetkőztették, gondosan betakargatták, mindketten megcsókolták, és az ágya mellé ülve némán őrizték, vigyáztak rá az ébredésig.

Meg még évekig, életük végéig.

TARTALOM

Galambnagymama	5
Háziapa kerestetik	10
A talált pénz	16
A titkos beszélgetés	24
Testvér eladó!	32
A nincsenkutya fogai	44
Hol vagy, Gergő?	48
Tolvajok az úrből	53
Pámpapapám	60
A legjobb barátom	67
Mónika, az aranyhal	74
Az eltévedt gyermek	81
Tititá Csacsukuáról	88
Julika és a titkos költők	96
Hol vagy, Dávid?	102

*Nógrádi Gábor művei
a Móra Könyvkiadónál*

Gyerekrablás a Palánk utcában

Hecseki és a kedves betörők

PetePite

Az anyu én vagyok!

Hogyan neveljünk?

A bátyám zseni (*Tom és Geri 1.*)

Az öcsém zseni (*Tom és Geri 2.*)

Segítség, ember!

Marci öröksége

Marci visszavág

A mi Kinizsink

Papa, ne már! (*Samu és Papa 1.*)

Nem vagyok Samu! (*Samu és Papa 2.*)

Gyerünk haza!

A gonosz hét napja

Galambnagymama

**A kiadó könyveit kedvezményel
megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu**

60 ÉVE CSALÁDTAG

Az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978 963 11 9416 6

A kiadásért felel Janikovszky János,
a Móra Könyvkiadó Zrt. elnök-vezérigazgatója

Felelős szerkesztő: Dóka Péter

Képszerkesztő: Diósi Katalin

Terjedelem: 7 (A/5) ív • IF 8762

Móra Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013

E-mail: mora@mora.hu • Honlap: www.mora.hu

Alföldi Nyomda Zrt. (6062.49.01), Debrecen

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

 magyar
nyomdaipari szövetség
NYOMDA- ÉS PAPIRIPARI SZÖVETSÉG